

Maurice Druon
YEŞİL PARMAKLI
TİSTU

ÇAGDAŞ DÜNYA EDEBİYATI
Roman

Çeviren: Esra Özdoğan

Resimleyen: Mustafa Delioğlu

9. basım

CAN
ÇOCUK

Maurice Druon
YEŞİL PARMAKLI
TİSTU

Parmaklarıyla mucizeler
yaratan çocuk...

Bu kitabın kahramanı Tistu'nun gizli bir gücü var.
Tistu parmaklarını nereye dokundursa oradan yeşil fidanlar,
çiçekler fışkırıyor. Peki, tüm bunları
Tistu niçin yapıyor?

KDV İÇİNDEDİR
11.00 TL

CAN
ÇOCUK

ISBN 978-975

9 789755 109

Maurice Druon
YEŞİL PARMAKLI
TİSTU

Çeviren: Esra Özdoğan ■ Resimleyen: Mustafa Delioğlu

Yayın Koordinatörü: Ipek Gür
Editör: Ebru Akkaş Kuseyri
Kapak ve İç Tasarım: Gözde Bitir
Tasarım Uygulama ve Dizgi: Hüseyin Altınel
Kapak Baskı: Azra Matbaası
İç Baskı ve Cilt: Özal Matbaası

1. Basım: 2000

9. Basım: 2000 adet, Ekim 2012

ISBN 978-975-510-974-9

Tistou les Pouces Verts, Maurice Druon

© Maurice Druon, 1968

© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 2000

Bu eserin Türkçe yayın hakları

Onk Ajans Ltd. Şti. aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak

kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı

izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Can Sanat Yayınları Yapım, Dağıtım, Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 89 Faks: 252 72 33
www.cancocuk.com cancocuk@cancocuk.com

Bu kitabın sahibi:

.....

Maurice Druon

1918 yılında Paris'te doğmuş bir Fransız yazardır. Başlangıçta siyasal bilimlerle ve gazetecilikle uğraştı ama daha sonra, "Herkes hata yapar," diyerek baştan beri asıl yapması gereken şeye başladı ve kendini edebiyata verdi. Pek çok kitap yazdı. Kitapları çeşitli dillere çevrildi. *Büyük Aileler* adlı romanıyla 1948'de, Fransa'nın en büyük edebiyat ödülü olan Goncourt Ödülü'nü kazandı. Denemeleri de olan yazar, çocuklar için bir tek roman yazmıştır: Yeşil Parmaklı Tistu.

YEŞİL PARMAKLI TİSTU

İçindekiler

Yazarın Önsözü, 7

“Tistu” Adı Üstüne Birkaç Söz, 11

Tistu, Ailesi ve Pırıldayan Ev’le Tanışıyoruz, 15

Mirepoil Kentini ve Beybaba’nın
Fabrikasını Tanıyoruz, 22

Tistu Okula Gönderiliyor ama
Orada Barınmıyor, 26

Pırıldayan Ev’e Kaygı Egemen Oluyor, Tistu için Yeni Bir
Eğitim Yöntemi Bulunuyor, 31

Tistu Bahçecilik Dersi Alıyor, Yeşil
Parmaklı Olduğunu Öğreniyor, 37

Tistu, Bay Trunadis’ten Düzen Dersi Alıyor, 45

Korkunç Bir Düş Gören
Tistu Kararını Veriyor, 52

Bilginler Çaresiz Kalıyor,
Tistu Bir Keşif Gerçekleştiriyor, 59

Tistu Yoksulluk Dersi Alıyor, 65

Tistu, Doktor Dertbabası’na Yardım Ediyor, 72

Mirepoil Kentinin Adı Değişiyor, 80

- Ev Halkı Tistu'yu Oyalamaya Çalışıyor, 85
Tistu Savaşı Sorguluyor, 90
Tistu Coğrafya Dersi Alıyor,
Ardından Fabrikayla Tanışıyor.
Cart-Curt Savaşı Beklenmedik
Boyutlara Ulaşıyor, 97
Bomba Haberler Birbirini İzliyor, 105
Yürekli Tistu Kendini Ele Veriyor, 112
Bazı Büyükler Basmakalıp
Düşüncelerinden Vazgeçiyor, 119
Tistu'nun Öğrendiği Son Şey, 125
Sonunda Tistu'nun Kim Olduğu Anlaşıyor, 133

Yazarın Önsözü

Yeşil Parmaklı Tistu, benim çocuklar için yazdığım biricik ve herhalde son kitap.

Lanetli Krallar adlı romanımı yazarken kendimi rahatlatmak için o güne dek hiç eğilmediğim, tüm öteki yapıtlarıma da son derece uzak bir edebiyat türünde kendimi denemek, bana çok eğlenceli geldi. İşe koyulduğumda farklılıkların yalnızca biçimde ve anlatımda kendini ortaya koyduğunu, temeldeki sorunların hep aynı olduğunu fark ettim.

Çünkü aslında, doğrudan seslenebileceğiniz çocuklar yoktur. Geleceğin büyükleriyle geçmişin çocukları vardır. Günlük yaşamda asla bir çocukla çocuksu bir tonla konuşmam. Onu hiç de aptal bulmadığımdan onunla iletişim kurabilmek için aptalca davranmayı gereksiz bulurum. Küçükken bana böyle

kötü davrandıklarında çok rahatsız olur, elbette dile getirmeye cesaret edemediğim şöyle düşünürdüm, "İşte benimle aynı boydaymış gibi görünmek için çömelmesi gerektiğini sanan salak bir beyefendi."

Tistu, bu türden bir oğlan. Büyüklerin dünyayı ona yerleşik düşüncelerle anlatmasını kabullenemiyor. Varlıklara ve nesnelere karşı yeni bir gözle baktığı için –çocukluğun temel erdemidir bu– büyüklerin, at gözlükleri yüzünden bozulan mantıklarını bozguna uğrattıyor. Hele de kötü duygulardan çok iyi duygularla, tutsaklıktan çok özgürlükle, zulümden çok adaletle, savaştan çok barışla; kısacası kötülükten çok iyilikle daha mutlu olduklarına göre insanoğullarının iyilik içinde yaşamak için neden anlayamadıklarını bir türlü anlayamıyor.

Kendi adıma, bu yetersizliği ne anlamış ne de kabullenebilmiş durumdayım; çocukluktan bana kalan şey de bu herhalde.

Her çocuk, herkesin iyiliği doğrultusunda harekete geçmek için sabırsızlanır; bunun için de büyümek mucizesinin gerçekleşmesini bekler. Büyüdüğünde ise genellikle yapmak istediğini unutmuş ya da ondan vazgeçmiş olur. Böylece hiçbir şey olmaz. Mucizesi filan olmayan bir yetişkin daha vardır, hepsi bu.

Tistu'nun, küçükken harekete geçebilmek gibi bir

şansı var; mucizevi öykü de burada başlıyor zaten. Adımlarını atarken tıpkı çocukluk gibi vaat ve umut demek olan çiçeklerden yararlanıyor.

Bu küçük insan, bu insan adayı, nasıl kullanıyor çiçekleri, eski çocuklar olan bizlerin daha mutlu yaşaması için? Masalın size anlatacağı bu işte.

Ama *Tistu*'nun sıradan bir çocuk olmadığı açık.

On yıldır bana, dünyanın her yerinden, her yaştan arkadaş kazandırmasıyla bunu kanıtlıyor.

MAURICE DRUON

Kasım 1967

“Tistu” Adı Üstüne Birkaç Söz

Tistu... Ne tuhaf bir ad, öyle değil mi? Öyle tuhaf bir ad ki ne Fransa’da ne de başka bir ülkede “Tistu” adına rastlayabilirsiniz.

Oysa bir zamanlar, herkesin “Tistu” diye seslendiği küçük bir oğlan çocuğu yaşardı... Şimdi bu konuya biraz açıklık getirelim.

Günün birinde, uzun elbiseli annesiyle siyah şapkalı babası bu küçücük bebeği, doğduktan hemen sonra, sepet içindeki bir somun ekmek kadarken kili-seye götürmüşler. Papaza da bebeğin adını Fransuva Batist koymak istediklerini söylemişler. İşte o gün,

vaftiz edilen bebeklerin çoğu gibi bizim ufaklık da istememiş bu adı, basmış yaygarayı, kıpkırmızı kesilmiş. Ama yeni doğmuş bebeklerin dilinden hiç mi hiç anlamayan büyükler, direktmişler adı "Fransuva Batist" olacak diye.

Derken uzun elbiseli annesiyle siyah şapkalı isim babası götürüp beşiğine yatırmışlar onu. İşte o sırada çok acayip bir olay gerçekleşmiş. Dilleri dönüp de çocuğa verdikleri adı bir türlü söyleyememiş, bunun yerine ona Tistu demeye başlamışlar.

Böyle şeyler oluyor elbette. Kim bilir kaç kız çocuğu, kaç erkek çocuğu nüfusa başka başka adlarla yazdırılmıştır ama herkes onlara Pıtırıcık, Zilli, Cancan diye seslenip durur.

Bu örnek, büyüklerin bizim adımızı nasıl da bilemediklerini bir güzel kanıtlıyor. Zaten onlar istedikleri kadar söylesinler her şeyi bildiklerini, bence dünyaya nereden geldiğimiz, neden dünyada olduğumuz ve burada ne işimiz olduğu konusunda en ufak bir fikirleri yok.

Büyüklerin her konuda basmakalıp düşünceleri yok mudur sizce de? Bu düşünceler sayesinde fazla düşünmelerine gerek kalmadan konuşup dururlar. Oysa basmakalıp düşünceler genelde kalıpsız düşüncelerdir. Uzun zaman önce birisi hazır etmiştir bu düşünceleri, kimdir bunu yapan bilemiyoruz tabii. Sonra da kullanıla kullanıla eskimiştir hepsi. Ama

sayıları o kadar fazladır ki başınız mı sıkıştı, birinin yerine ötekini koyuverirsiniz, oldubitti.

Günün birinde herkese benzer bir yetişkin olmak için geldiysek dünyaya, bu basmakalıp düşünceler kafamıza kolayca yerleşir. Onlar yerleştikçe de kafamız kocaman olur.

Ama özel bir uğraş için geldiysek yeryüzüne, etrafımıza dikkatlice bakmamızı gerektiren bir uğraşımız olacaksa eğer o zaman işler bu kadar da kolay yürümez. Basmakalıp düşünceler kafatasımızın içinde barınmak istemez. Sağ kulağımızdan girdikleri anda, sol kulağımızdan çıkıverirler. Sonra da yere düşüp kırılırlar.

İşte o zaman önce annemizle babamıza, sonra da bu ünlü düşüncelerine sıkı sıkıya bağlı tüm büyüklere koca bir şaşkınlık yaşatırız.

İşte Tistu adı verilen bu küçük çocuğun başına da bu anlattığımız şeyin aynısı geldi.

Tistu, Ailesi ve Pırıldayan Ev'le Tanışıyoruz

Tistu'nun saçları altın sarısı, uçları kıvrır kıvrırdı. Güneş ışınlarının yeryüzüne değdiği anda küçük birer kıvrım oluşturduğunu hayal edin, tıpkı onun gibi. Tistu'nun iri, masmavi gözleri, kıpkırmızı, kanlı canlı yanakları vardı. Herkes onu şapur şapur öper dururdu.

Çünkü büyükler, hele ki burun delikleri kapkara, alınları çizgi çizgi ve kulakları kılılı olanlar, kanlı canlı yanakları şapur şapur öpmeye bayılırlar. Küçük çocukların hoşuna gittiğini düşünürler bunun; işte size basmakalıp bir düşünce daha. Aslında bu öpme

işi, onların yani büyüklerin hoşuna gider. Elma gibi yanakları olan küçük çocukların onlara izin vermemesi büyük inceliklerdir.

Tistu'yu gören herkes haykırdı:

"Ah, ne şeker şeysin sen!"

Ama Tistu şımarmazdı. Güzelliği doğal bir şey zannedirdi. Dünyadaki tüm erkeklerin, tüm kadınların ve tüm küçük çocukların annesi, babası ve kendisi gibi olmamalarını şaşkınlıkla karşılardı.

Tistu'nun annesiyle babası da çok güzel insanlardı çünkü. Bunu hemen söyleyelim, Tistu onlara baka baka güzelliğin olağan olduğunu düşünmeye başlamıştı. Çirkinlikse onun için olağandışı bir durumdu ya da haksızlıktı.

Tistu'nun *Beybaba* diye çağrılan babasının simsiyah, briyantınle özenle taranmış saçları vardı. Boylu poslu bir adamdı, çok şık giyinirdi. Ceketinin yakasında minicik bir toz bile göremezdiniz. Kolonya sürmeye de bayılır, mis kokular saçardı.

Anneçik sarışın, su gibi bir kadındı. Yanakları çiçeklerin dokusu gibi yumuşacık, tırnakları güllerin taçyaprakları gibi pespembeydi. Odasından çıktığında çevresine çiçek kokuları saçardı.

Tistu'nun yakınacağı hiçbir şey yoktu gerçekten de. Beybabasıyla Anneçikini kimselerle paylaşmadığı gibi, bir de üstüne onların devasa servetinin tadını çıkarıyordu.

Herhalde anladınız, Beybaba'yla Anneçik çok zengindiler.

Çok katlı, harika bir evde yaşıyorlardı. Evin görkemli bir girişi, verandası, büyük bir merdiveni, küçük bir merdiveni, her katta dokuz tane yüksek penceresi, sivri külahlı kuleleri ve etrafını çevreleyen koca bir bahçesi vardı.

Evin her odasında öyle kalın, öyle yumuşak halılar vardı ki üzerlerinde yürüyünce hiç ses çıkmazdı. Saklambaç oynamak için de terliksiz koşturmak için de olağanüstüydüler. Terliksiz koşmak yasaktı aslında. Anneçik hemen:

"Tistu, terliklerini giy, üşüteceksin!" derdi.

Ama Tistu, kalın halılardan dolayı soğuk algınlığı nedir bilmezdi.

Büyük merdivenin tırabzanına gelince... Pirinçten, parlak mı parlak, inişli çıkışlı koca bir S harfi düşünün. Evin en tepesinde çakıp da girişteki ayı postunun üstüne düşen altın bir yıldırım gibiydi bu tırabzan.

Tistu yalnız kaldığı zamanlarda tırabzana ata biner gibi oturur, başdöndürücü bir hızla aşağı kayardı. Bu tırabzan onun özel kızağı, uçan halısı, sihirli yoluydu. Her sabah, evin uşağı *Karolus* tırabzanı canla başla ovarak parlatırdı.

Çünkü Beybaba'yla Anneçik her şeyin pırıl pırıl olmasını isterlerdi. Onların bu isteklerini yerine getirmek için herkes canını dişine takardı.

Az önce briyantın demiştik ya, işte o briyantın sayesinde berber, Beybaba'nın saçlarını ışık saçan sekiz parçalı bir miğfere dönüştürmeyi başarmıştı. Görenler hayranlıkla bu saçlara bakmaktan kendilerini alamazdı. Beybaba'nın ayakkabıları güzelce cilalanırdı, öyle bir fırçalanırlardı ki yürüdüğünde adımları kıvılcımlar saçıyor sanırdınız.

Annecik'in pembe tırnakları her gün törpülenip parlatılır, gündoğumuna bakan on küçük pencere gibi parlardı. Annecik'in boynunda, kulaklarında, bileklerinde, parmaklarında değerli taşlardan yapılmış kolyeler, küpeler, bilezikler ve yüzükler ışıldardı. Akşamları tiyatroya ya da baloya gitmek için dışarı çıktığında, onun yanında gökteki yıldızlar bile sönük kalırdı.

Uşak Karolus kendi buluşu bir pudra sayesinde tirabzanı bildiğiniz bir başyapıtı çevirmişti. Kapı tokmaklarını, gümüş şamdanları, avizelerin kristallerini, tuzlukları, şekerlikleri ve kemer tokalarını hep bu tozla ovalayarak parlatırdı.

Garajda hazır bekleyen dokuz arabaya gelince onlara bakmak için güneş gözlüğü takmanız gerekebilirdi. Bu arabalar hep birlikte yola koyulup da sokaklarda ilerlemeye başlayınca gelip geçenler kaldırımlarda durup bakakalırdı. Aynalar galerisi, gezintiye çıkmış zannedebilirdiniz.

Biraz okumuş yazmış kişiler, arabaları görünce şöyle derlerdi:

“Bildiğin kraliyet sarayı bu!”

Dalginlar, bir cenaze alayının geçtiğini düşünerek şapkalarını çıkarırdı. Kokoş hanımlar, arabaların kapılarını ayna niyetine kullanır, makyajlarını tazelerdi.

Ahırda hepsi birbirinden güzel dokuz at beslenirdi. Pazar günleri, konuklar geldiğinde dokuz at manzarayı güzelleştirmek üzere bahçeye salınırdı. Karayağız ile eşi Güzelkısrak birlikte manolyanın altına giderdi. Jimnastik adındaki midilli, bahçedeki ufak köşkün yanındaki yerini alırdı. Evin önündeki yemyeşil çimenlere çilek rengi altı atı dizerlerdi. Çok ender rastlanan al renkli bir at soyundan gelirdi bu hayvanlar, Beybaba onlarla pek övünürdü.

Binici kıyafetleri giymiş seyisler ellerinde kaşağılarla bir attan öbürüne koşturup dururlardı. Çünkü her şey gibi hayvanların da parlaması gerekirdi, hele hele Pazar günleri.

“Benim atlarım mücevherler gibi parlamalı,” dedi Beybaba seyislerine.

Bizim varlıklı Beybaba çok da iyi yürekli bir adam olduğundan herkes onun söylediklerini yapmak için çırpınırdı. Seyisler, atları dokuz kıl bir yana, dokuz kıl öteki yana kaşağılar dururdu. Öyle ki sonunda al atların sağrıları devasa yakut parçalarına benzerdi. Yeleleriyle kuyruklarıysa gümüş renkli çikolata kâğıtlarıyla örülürdü.

Tistu bayılırdı bu atlara. Geceleri onların yanın-

da, ahırın sarı samanları üstünde uyduğunu görürdü düşlerinde. Gün içerisinde sürekli atları görmeye giderdi.

Çikolata yediğinde kâğıdını özenle bir kenara ayırır, sevgili midillisi Jimnastik'in bakıcısına verirdi. Çünkü Jimnastik en çok sevdiği hayvandı Tistu'nun. Bunun nedenini anlamak pek de zor değildi, Tistu'yla midilli hemen hemen aynı boydaydılar çünkü.

İşte böyle, Pırıldayan Ev'de, ışıltılar saçan babası ve çiçek gibi annesiyle güzel ağaçların, güzel arabaların ve güzel atların arasında yaşayan Tistu çok mutlu bir çocuktur.

Mirepoil Kentini ve Beybaba'nın Fabrikasını Tanıyoruz

Mirepoil, Tistu'nun doğduğu kentin adıydı. Bu kent ününü ve zenginliğini Beybaba'nın evine, daha çok da fabrikasına borçluydu.

İlk bakışta Mirepoil tüm öteki kentler gibi bir kentti; kilisesi, cezaevi, kışlası, tütüncü dükkânı, bakkalı ve kuyumcusu vardı. Ama tüm öteki kentlere benzeyen bu kenti dünya tanıyordu çünkü Beybaba o çok ünlü savaş toplarını Mirepoil'de ürettiyordu. Her büyüklükte top ürettiyordu, büyük toplar, küçük toplar, uzun toplar, cep topları, tekerlekli toplar, trenlerden, uçaklardan, tanklardan, gemilerden ateşlenen

toplar, bulutların ötesine ateşlenen top, suyun altında ateşlenen top. Hem ayrıca insanlar çok fazla çakıltaşı biriktirdikleri için yolların geçemediği ülkelerde katır ya da deve üstünde taşınmak üzere üretilmiş son derece hafif top çeşitleri bile vardı.

Kısacası, Beybaba top üreticisiydi.

İnsanları dinleyip anlayacak yaşa geldiğinden beri Tistu'nun kulaklarında şu sözler yankılanır dururdu:

"Tistu oğlum, bizimki kazançlı bir iş. Toplar güneş çıkınca kimsenin istemeyeceği şemsiyelere benzemez, yağmurlu yaz aylarında vitrinlerde bekleyen hasır şapkalara da benzemez. Hava nasıl olursa olsun topların alıcısı vardır."

Tistu'nun yemeğine el sürmek istemediği günlerde Ancecik onu pencereye götürür, uzakta, bahçenin ötesinde, midilli Jimnastik'in durduğu minik köşkün çok çok ötesinde yükselen dev fabrikayı, babasının fabrikasını gösterirdi.

Ancecik, Tistu'ya aynı anda ateş püküren dokuz devasa bacayı saydırır, sonra da onu tekrar sofraya getirip şöyle aerdı:

"Şimdi çorbanı iç bakalım Tistu, büyümen gerekiyor. Günün birinde Mirepoil'in efendisi sen olacaksın. Top üretimi çok yorucu iş, ailemizde çelimsizlerin yeri yoktur."

Tistu'nun günün birinde fabrikayı yönetmek için

babasının yerini alacağından kimse kuşku duymuyordu. Beybaba da büyük salonun duvarında asılı duran portresinde bir elini top namlusuna koymuş, yüzü pırıl pırıl bir sakalla çevrili Büyükbeybaba'nın yerini almamış mıydı?

Yumuşak başlı bir çocuk olan Tistu çorbasını içmeye gayret ederdi.

Tistu Okula Gnderiliyor ama Orada Barınamıyor

Tistu sekiz yaşına dek okul nedir bilmedi. Anneçik çocuğunu eğitme işini kendisi üstlenmiş, ona okuma, yazma ve hesap öğretmeye başlamıştı. Doğrusunu söylemek gerekirse sonuçlar hiç de fena değildi. Özel olarak alınmış resimler sayesinde, "A" harfi bir Atın, sonra bir Aslanın, sonra da bir Arabanın görünümüyle Tistu'nun kafasına yerleşmişti. "B" harfiyse Balon, Balık ve Bilye sayesinde aklında yer etmişti. Hesap işlerine gelince elektrik tellerine konmuş kırlangıçlardan yararlandılar. Böylelikle Tistu yalnızca toplama ve çıkartma işlemlerini değil, bölmeyi de öğrendi. Örneğin iki elektrik teli için yedi kırlangıç varsa tel

başına üç buçuk kırlangıç düşüyordu. Yarım kırlangıç tek bir elektrik telinin üzerinde nasıl durabiliyordu peki? İşte bu dünyadaki hiçbir hesaplama ile açıklanamayacak bambaşka bir konuydu!

Tistu sekizinci doğum gününü kutladığında, Anecik artık görevinin tamamlandığına karar verdi. Tistu'nun eğitimini gerçek bir öğretmene bırakacaktı artık.

Tistu'ya çok güzel, kareli bir önlük alındı, ayaklarını sıkan yepyeni pabuçlar giydirildi, eline bir okul çantası verildi. Japon resimleri ile süslü bir kalem kutusu, geniş çizgili bir defteri, dar çizgili başka bir defteri oldu. Uşak Karolus'la birlikte çok iyi bir yer olduğu bilinen Mirepoil ilkokuluna gönderildi.

Herkes böylesine iyi giyimli, annesi babası bu kadar güzel ve zengin, kırlangıçları ikiye ve dörde bölmeyi öğrenmiş bir çocuğun, Tistu gibi bir çocuğun sınıfta çok başarılı olmasını bekliyordu.

Ama ne yazık ki hayır! Okulun Tistu'nun üstünde beklenmedik, çok kötü bir etkisi oldu.

Karatahtada uygun adım yürüyen harflerin geçidi başlayınca üç kere üçler, beş kere beşler, yedi kere yediler upuzun bir zincir oluşturmaya başlayınca Tistu'nun sol gözü karıncalanıyor, hemen sonrasında derin bir uykuya dalıyordu.

Ama ne aptalın tekiydi ne tembeldi ne de uykusuz. Çok çok iyi niyetliydi.

“Uyumak istemiyorum, uyumak istemiyorum,” diye sayıklıyordu.

Gözlerini karatahtaya dikeyor, öğretmenin sesini can kulağıyla dinlemeye çalışıyordu. Ama sonra o hafif karıncalanma başlayıveriyordu yine... Uykuya var gücüyle direnmeye çalışıyordu. Kendi uydurduğu çok güzel bir şarkıyı içten içe mırıldanıyordu.

*Kırlangıcı dörde bölsem
Elde var bir ayak
Yoksa var mı bir kanat?
Bir pastam olsa
Bir güzel dörde bölsem...*

Boşunaydı hepsi. Öğretmenin sesi ninni gibi geliyordu Tistu'ya. Karatahta kapkaranlık bir gece oluyordu; tavan ninni söylemeye başlıyordu, “Pişş, pişş, pişşş, çok tatlı düşler satarız!” Sonrasında Mirepoil ilkokulunun sınıfı düşler sınıfına dönüşüyordu.

“Tistu!” diye bağırıyordu öğretmen aniden.

“Bilerek yapmadım öğretmenim,” diyordu sıçrayarak uyanan Tistu.

“Orası beni ilgilendirmez. Ne diyordum söyleyin bakalım?”

“Altı pasta... iki kırlangıca bölünürse...”

“Sıfır!”

Okulun ilk günü Tistu eve döndüğünde defterleri sıfırlarla doluydu.

İkinci gün dersten sonra iki saat cezaya kaldı yani sınıfta iki saat daha uyudu.

Üçüncü günün akşamı, öğretmen Tistu'nun eline babasına vermesi için bir mektup tutuşturdu.

Babası bu mektubu okuyunca o kadar üzüldü ki:

"Bayım, Tistu öbür çocuklara benzemiyor. Onu okulda tutmamıza olanak yok."

Okul, Tistu'yu ailesine geri gönderiyordu.

Pırıldayan Ev'e Kaygı Egemen Oluyor, Tistu için Yeni Bir Eğitim Yöntemi Bulunuyor

Kaygı, uyandığınızda göğsünüzü sıkıştıran ve bütün gün oraya takılıp kalan kederli bir duygudur. Kaygı, odalara girmek için her yolu dener; rüzgârla birlikte yapraklar arasında uçuşur, kuş seslerinin tepesinde dolaşır, kapı zillerinin telleri boyunca koşturur durur.

O sabah Mirepoil kentinde kaygı şu cümlelerin içine sızmıştı, "Öbür çocuklara benzemiyor."

Güneş bir türlü doğmaya yanaşmıyordu.

"Şu zavallı Tistucuğu uyandırmak hiç hoş olma-

yacak! Gözlerini açtığı anda okuldan kovulduğunu anımsayacak...”

Güneş işini ağırdan aldı, puslarla sarmalanmış soluk mu soluk ışıklar gönderdi; Mirepoil kentinin göğü külrengi kaldı.

Ama kaygının türlü türlü becerileri vardır; kendini göstermenin bir yolunu mutlaka bulur. Bu kez de gidip fabrikada çalan korkunç düdüğe yerleşti.

Evde kim var kim yoksa bu korkunç düdüğün şöyle bağırdığını işitti:

“Tistu, öbür çocuklara benzemiyooooorrr! Tistu, öbür çocuklara benzemiyooooorrr!”

İşte kaygı Tistu'nun odasına böylece giriverdi.

“Şimdi ne olacak bana?” diye düşündü zavallı-cık. Başını tekrar yastığa gömdü ama gözüne uyku girmedi. Sınıfta öyle güzel uykular çekip de kendi yatağında uyuyamamak biraz umut kırıcıydı doğrusu!

Evin aşçısı Bayan Amélie ocakları yakarken tek başına söylenip duruyordu:

“Bizim Tistu öbür çocuklara benzemiyormuş! Gelsinler de kanıtlasınlar! Onun da herkes gibi iki kolu, iki bacağı var işte, daha ne olsun?”

Uşak Karolus merdivenin tırabzanını parlatırken öfkeyle yineleyip duruyordu:

“Tistu öbür çocuklara benzemiyormuşşşş! Ben de size inandım, hıhhh!”

Yeri gelmişken söyleyelim, Karolus'un konuşmasında bir tuhaflık vardı, sanki yabancı bir ülkeden gelmiş biri gibi.

Ahırda seyisler fısıldaşıyordu:

"Öbürleri gibi değilmiş, hem de bu kadar tatlı bir çocuk... Siz inanır mısınız buna?"

Atlar insanların kaygılarını paylaştıkları için safkan olanları bile sinirli görünüyor, gemlerini çekiştirip tepiniyorlardı. Güzelkısrağ'ın altında bir anda üç beyaz tel peydahlanmıştı.

Bir tek midilli Jimnastik bu kargaşadan etkilenmişe benzemiyordu, o bembeyaz, güzelim dişlerini göstere göstere, sessiz sakın samanlarını yiyordu.

Ama duruma sözüm ona ilgisiz kalan midilli dışında, aslında herkes Tistu'nun geleceğini düşünüyordu.

En çok kaygılananlarsa elbette Tistu'nun annesiyle babasıydı.

Aynanın karşısında Beybaba saçlarını parlatıyordu parlatmasına ama hiç tadı tuzu yoktu.

"Bu çocuğu eğitmek top dökmekten daha zor olacağına benzer."

Pespembe yüzünü pespembe yastıklara dayayan Anecik sütlü kahvesine bir damla gözyaşı akıtıyordu.

"Sınıfta uyuyakalıyorsa nasıl eğitim alacak?" diye sordu Beybaba'ya.

"Dalgınlık, tedavisi olmayan bir hastalık değildir belki de," diye yanıtladı o da.

"Hayallere dalmak bronşit kadar tehlikeli değil neyse ki," diye devam etti Annecik.

"Yine de Tistu'nun adam olması gerek," dedi Beybaba.

Bu etkili sözlerden sonra bir an sustular. "Ne yapmalı, ne yapmalı?" diye düşünüp durdular ikisi de.

Beybaba hızlı karar alabilen enerjik bir adamdı. Bir top fabrikanız varsa yüreğiniz bir parça katılaştırmış demektir. Ama bir yandan da oğlunu o kadar çok seviyordu ki.

"Çok basit, buldum işte!" dedi. "Tistu okulda hiçbir şey öğrenmiyor olabilir; demek ki bir daha hiçbir okula gitmeyecek. Onu kitaplar uyutuyor. Kitapları ortadan kaldıralım. Yeni bir eğitim yöntemi deneyelim... Madem öbür çocuklara benzemiyormuş! Bilmesi gereken şeyleri doğrudan onlara bakarak öğrenir. Taşları, bahçeyi, tarlayı oldukları yerde öğretiriz ona. Kentin, fabrikanın, adam olmasına yardım edebilecek her şeyin nasıl işlediğini anlatırız. Sonuçta hayat en iyi okuldur. Bakalım sonucu ne olacak?"

Annecik heyecanla Beybaba'nın kararını onayladı. Bu çekici eğitim yöntemini uygulayabilecekleri başka çocukları olmadığı için neredeyse üzüldü.

Tistu için aceleyle ağzına tikiştirdiği tereyağlı ek-
mekler, elinde sürüklediği çanta, başının düşüverdiği
okul sırası, defterlerindeki sıfırlar, hepsi sona ermişti;
artık yeni bir yaşam başlıyordu onun için.

Güneş yeniden ışıldamaya başlamıştı.

Tistu Bahçecilik Dersi Alıyor, Yeşil Parmaklı Olduğunu Öğreniyor

Tistu bahçecilik dersini almak üzere hasır şapkasını başına geçirdi.

Beybaba işe buradan başlamanın mantıklı olacağını düşünmüştü. Bahçecilik dersi temelde toprağı tanımak demektir, üzerinde yürüdüğümüz toprağı, bize yediğimiz meyveleri veren, hayvanları, bitkileri büyüten toprağı.

"Toprak her şeyin başıdır," demişti Beybaba.

"Umarım yine uyku bastırmaz," diyordu kendi kendine Tistu, derse giderken.

Bahçıvan Bay Posbıyık, Beybaba'nın gönderdiği haberi almış, serada öğrencisini bekliyordu.

Bay Posbıyık yaşlı, tek başına yaşayan, biraz geveze ve biraz somurtkan bir adamdı. Burun deliklerinden olağanüstü, kar rengi bir orman fışkırıyordu.

Bay Posbıyık'ın bıyığını nasıl anlatmalı ki? Gerçek bir doğa harikası gibiydi. Rüzgârlı günlerde bahçivanın omzunda küreğiyle yürüyüşü görülmeye değerdi doğrusu. Sanki burnundan iki beyaz alev çıkıvermiş de kulaklarına vuruyormuş gibi olurdu.

Tistü yaşlı bahçivani severdi ama biraz korkardı da ondan.

"Merhaba Bay Posbıyık," dedi Tistü şapkasını çıkararak.

"Hah! Demek geldin," diye cevap verdi bahçivan. "Eveet, bakalım neler yapabiliyorsun? İşte sana bir yığın funda toprağı, bunlar da saksılar. Saksılara toprak dolduracaksın, ortalarına parmağını daldırıp bir çukur oluşturacak sonra da saksıları duvar boyunca yan yana dizeceksin. Sonra da çukurlara uygun düşen tohumları yerleştireceğiz."

Beybaba'nın seraları hayranlık uyandırıcıydı, evin geri kalanına yaraşıyordu gerçekten de. Parıltılı camların gerisinde, koca bir ısıtıcı sayesinde nemli, sıcak bir hava elde ediliyordu. Kış ortasında mimozalar açıyor, Afrika'dan getirilmiş palmiyeler yeşeriyordu. Zambaklar güzellikleri için sümbüllerle yaseminler kokuları için yetiştiriliyordu. Orkideler bile vardı, onlar ne güzel ne de kokuluydu; ama bir çiçeğin hiç

işine yaramayacak bir özellikleri vardı ki o da nadir bulunmalarıydı.

Bay Posbıyık malikânenin bu bölümünün tek efendisiydi. Ancecik, pazar günü ziyarete gelen dostlarına seraları gezdirirken bahçıvan tertemiz bir önlük giyer, sevimli, güler yüzlü bir ifadeyle kapıda beklerdi.

Kadınlardan biri çiçeklere dokunmayagörsün ya da kokusunu şöyle bir içine çekmeyegörsün, Bay Posbıyık bu densizin yanında soluğu alırdı hemen:

“Yok daha neler! Benim güzellerimi öldürmeye, boğmaya mı niyet ettiniz yoksa?”

Bay Posbıyık'ın verdiği görevi yerine getirirken Tistu'yu çok şaşırtan bir şey oldu: Bu iş onu uyutmuyordu. Tam tersine, bahçeyle uğraşmaktan çok hoşlanmıştı. Funda toprağının enfes bir kokusu vardı. Boş bir saksı, bir kürek dolusu toprak, parmakla ortasına bir delik... İşte bu kadar. Gelsin sıradaki. Saksılar duvar boyunca sıralanmaya başlamıştı bile.

Tistu özenle çalışırken Bay Posbıyık ağır adımlarla bahçeyi dolaşıyordu. Tistu o gün, yaşlı bahçıvanın insanlarla neden bu kadar az konuştuğunu anladı: Bay Posbıyık çiçeklerle konuşuyordu.

Her güle bir gülücük gönderip her karanfile ayrı ayrı övgüler düzmekten, akşam olduğunda adamcağızın sesi soluğu kalmıyor olmalıydı. Ne, “İyi geceler Bayım”, ne “Afiyet olsun Bayan,” ne de hapşırın

birine "Çok yaşayın" diyebiliyor; kendine, "Ne kibar adam," derirtecek hiçbir inceliğe gücü kalmıyordu.

Bay Posbıyık bir çiçekten öbürüne gidiyor, her birinin üzerine titriyordu.

"Ne haberler Çaygülü; seni haylaz seni, kapamışsın yine kendini, sonra hiç beklemediğimiz bir anda, tomurcuklarını patlatıvereceksin değil mi? Ya sen Çançiçeği? Gözün hep yükseklerde, çardaktan çıkıp gidecek gibi uzadıkça uzuyorsun!"

Sonra Tistu'ya dönüp seslendi:

"Böyle giderse yarına ancak bitirirsin evlat."

"Merak etmeyin öğretmenim, üç saksı kaldı, o kadar," dedi Tistu.

İşini aceleyle bitirip bahçenin öbür ucundaki Bay Posbıyık'ın yanına gitti.

"Bitirdim işte."

"Güzel, görelim bakalım."

Ağır ağır ilerleyerek saksıların önüne geldiler çünkü Bay Posbıyık yolda ya bir şakayığın soylu edasını övmek için ya da bir ortancayı maviliğinden dolayı kutlamak için duraklıyordu. Sonra bir anda ikisi de donakaldı; neye uğradıklarını şaşırılmış, hayretler içerisinde saksılara bakakalmışlardı.

"Olur şey değil! Bu bir düş olmalı!" dedi Bay Posbıyık gözlerini ovuşturarak. "Benim gördüklerimi sen de görüyor musun?"

"Evet, Bay Posbıyık."

Birkaç adım ötede, Tistu'nun doldurduğu saksılar duvarlar boyunca yeşermiştir, hem de beş dakika içinde!

Ama öyle böyle bir yeşerme değildi karşılarında-ki; saksılarda o cılız, solgun sürgünlerden eser kalmamıştı. Her saksıda olağanüstü begonyalar bitmiş, hep birlikte sık bir çalılık oluşturmuşlardı.

"İnanılır gibi değil," dedi Bay Posbıyık. "Böyle begonyaların yetişmesi için en az iki ay gerekir."

Mucize denen şey böyledir işte; insanlar önce izler onu, sonra da açıklamaya çalışır.

Tistu sordu:

"Bu çiçekler nereden çıktı, daha tohumları ekmemiştik bile?"

"Kim bilir... Kim bilir nereden?" diye cevap verdi Bay Posbıyık.

Sonra bir anda, Tistu'nun küçük ellerini kendi elleri arasına alıp şöyle dedi:

"Bana parmaklarını göster bakayım!"

Öğrencisinin parmaklarını dikkatle inceledi. Gölgede, ışıktta, sağına soluna dikkatle baktı durdu.

İyice düşünüp taşındıktan sonra:

"Evladım, senin hayret verici, olağanüstü bir yeteneğin var. Sen yeşil parmaklısın!" dedi.

"Yeşil mi?" diyebildi Tistu. Şaşkınlıktan ağzı açık kalmıştı. Bana kalırsa parmaklarım basbayağı açık pembe, hatta şu an biraz da kirli olduklarını söyleyebilirim. Ama hayır, kesinlikle yeşil değil."

“Elbette, elbette yeşil değiller. Bu sözünü ettiğim yeşili gözlerinle göremezsin. Yeşil parmak dediğin şey görülmez,” dedi Bay Posbıyık. “Her şey derinin altındadır; buna gizli yetenek denir. Varlığı da ancak bir uzman tarafından keşfedilebilir. Ben de bu işin uzmanıyım ve sana söylüyorum, sen yeşil parmaklısın Tistu.”

“Yeşil parmak ne işe yarar?”

“Ah, ne güzel ne bulunmaz bir yetenektir o!” diye cevap verdi bahçıvan. “Biliyor musun? Tohumlar her yerde bulunur. Yalnızca toprakta değil, evlerin çatılarında, pencere pervazlarında, kaldırımlarda, çitlerin üstünde, duvarlarda... Bir işe yaramayan binlerce ama binlerce tohum vardır. Orada bekler, esintinin onları bir tarlaya ya da bahçeye taşınmasını beklerler. Çoğu zaman, bir çiçeğe dönüşmeden, iki taşın arasında sıkışıp ölürler. Ama yeşil bir parmak bu tohumlara dokunursa nerede olurlarsa olsunlar, hemen o anda çiçek açarlar. Kanıtı da tam karşında duruyor. Parmakların toprağın içindeki begonya tohumlarını buldu, işte sonucu karşında! İnan ki sana imreniyorum. Yeşil parmaklı olsam mesleğimde ne kadar parlardım bir düşün.”

Tistu bu açıklamalar karşısında büyülenmiş benzemiyordu.

“Yine öbür çocuklar gibi olmadığımı söyleyecekler,” diye mırıldandı.

“En iyisi bundan hiç kimseye söz etmemek,” dedi Bay Posbıyık. “Ne diye insanların merakını ya da kıskançlık duygularını uyandırarsın ki? Gizli yetenekler başımıza iş açar hep. Sen yeşil parmaklısın, hiç kuşku yok. Öyleyse bunu kendine sakla, aramızda bir sır olarak kalsın.”

Beybaba her dersin sonunda Tistu’nun öğretmene imzalatması için bir not defteri göndermişti. Bay Posbıyık deftere şu satırları yazmakla yetindi:

“Bu çocuğun eli bahçeciliğe yatkın.”

Tistu, Bay Trunadis'ten Düzen Dersi Alıyor

Bay Trunadis'in çabuk parlayan biri olmasının nedeni, toplarla içli dışlılığı olsa gerekti.

Bay Trunadis, Beybaba'nın sağ koluydu. Fabrikadaki işçileri denetler, her sabah eksik var mı diye hepsini bir bir sayardı. Topların içine bakar, düzgün yapılıp yapılmadıklarını kontrol ederdi. Akşamları kapıların kapatıldığından emin olur, çoğu zaman gece geç saatlere kadar çalışıp büyük gelir-gider defterlerindeki rakamları incelerdi. Bay Trunadis tam bir düzen adamıydı.

Tistu'nun eğitimi söz konusu olduğunda, Beybaba'nın aklına hemen Bay Trunadis gelmişti.

"Bugünkü dersimiz, *Kent ve Düzen!*" diye bağırdı Bay Trunadis. Evin girişinde ayakta dikilmişti, bir tabur askere komut verir gibiydi.

Bay Trunadis'in top yapımcılığı işinden önce orduda olduğunu belirtmekte yarar var. Barutu bulan kişi değildi belki ama onu kullanmayı iyi bilirdi.

Tistu, tırabzandan kayarak indi.

"Lütfen tekrar yukarı çıkıp bu kez basamaklardan iner misiniz?" dedi Bay Trunadis.

Yeniden yukarı çıkıp aşağı inmek Tistu'ya çok gereksiz gelmişti, zaten aşağıdaydı çünkü. Yine de söz dinledi.

"Başınızdaki nedir?" diye sordu Bay Trunadis.

"Kareli bir kasket..."

"Rica etsem düzgün takar mısınız?"

Bay Trunadis'in kötü yürekli biri olduğunu düşünmeyin sakın. Tek kusuru olmadık şeyler yüzünden öfkeye kapılıvermesi, kulaklarının kıpkırmızı kesilmesiydi.

"Eğitimimi Bay Posbıyık'la sürdürmeyi yeğlerdim doğrusu," diye içinden geçirdi Tistu.

Ama yapacak bir şey yoktu, Bay Trunadis'le birlikte yola koyuldu.

Bay Trunadis dersini çok iyi hazırlamıştı. Sözlerine şöyle başladı:

"Bir kent, sizin de görebileceğiniz gibi sokaklar, anıtlar, evler ve bu evlerde yaşayan insanlardan oluşur. Sizce bir kentteki en önemli şey nedir?"

"Botanik bahçesi," dedi Tistu.

"Hayır efendim. Bir kentteki en önemli şey düzendir. Biz de şimdi düzenin sağlandığı bir yapıyı görmeye gideceğiz. Düzen olmadan ne kent ne ülke ne de toplum ayakta durabilir. Düzenden vazgeçilemez. Düzeni korumak için de düzensizliğin cezalandırılması gerekir!"

"Bay Trunadis haklı olmalı," diye düşündü Tistu. "Ama ne diye böyle bağılıyor ki? Nasıl bir yetişkin bu böyle? Sesi zurna gibi. Düzen yüzünden bu kadar gürültü etmek gerekir mi yani?"

Mirepoil sokaklarından geçenler dönüp onlara bakıyor, Tistu da rahatsız oluyordu.

"Tistu, dikkatinizi dağıtmayın lütfen! Söyleyin bakalım, neymiş düzen?" diye sertçe sordu Bay Trunadis.

"Düzen mi? Mutluysak eğer işte o zaman düzen vardır," dedi Tistu.

Bay Trunadis, "Hmmm..." dedi ama kulakları her nedense fazlasıyla kızarmıştı.

Tistu anlatmayı sürdürdü:

"Örneğin benim midillim Jimnastik'i ele alalım. Dikkat ettim de güzelce tımar edildiğinde, tüyleri taranıp yeleleri gümüş iplerle örüldüğünde, pislik

içinde gezdiği zamanlardan çok daha mutlu oluyor. Hem ayrıca bahçıvan Bay Posbıyık'ın çalılar iyi budandığında gülücükler saçtığını da biliyorum. Sizce de düzen bu değil mi?"

Bay Trunadis bu yanıtın pek hoşlanmamış gibiydi, kulakları daha da kızarmıştı.

"Peki, düzeni bozan, ortalığı karıştıran insanlara ne yapılır?" diye sordu.

"Cezalandırılıyor olmalılar."

Ortalığı karıştırmamanın 1'le 2'yi karıştırmak ya da kurcalanmaması gereken dolapları karıştırmak gibi bir şey olduğunu düşünmüştü Tistu.

"Ortalığı karıştıran kişiler, işte buraya, cezaevine konur," dedi Bay Trunadis. Tistu'ya kurşun rengi, bir tek penceresi bile olmayan, uçsuz bucaksız bir duvarı işaret etti. Bildiğimiz duvarlara hiç mi hiç benzemiyordu.

"Cezaevi mi bu?"

"Evet. Düzeni korumamızı sağlayan yapı bu işte."

Duvar boyunca yürüyüp tepesinde sivri kazıkların yükseldiği kapkara bir parmaklığın önünde durdular. Kapkara parmaklıkların ardında başka kara parmaklıklar, kasvetli duvarın ardında başka duvarlar uzanıyordu. Üstelik tüm bu duvarlarla parmaklıkların tepesinde o sivri kazıklar yükseliyordu.

Tistu sordu:

"Duvarcı ne diye bu korkunç kazıkları her yere çakmış? Ne işe yarar bunlar?"

"Tutukluların kaçmasını engeller."

"Cezaevi bu kadar çirkin bir yer olmasa onlar da kaçmayı düşünmezdi belki."

Bay Trunadis'in yanakları en az kulakları kadar kızardı.

"Ne tuhaf çocuk bu böyle," diye düşündü. "Sıkı bir eğitimden geçirilmeli."

Sonra yüksek sesle ekledi:

"Tutukluların çok kötü insanlar olduklarını aklından çıkarma."

"Yani kötülükten kurtulsunlar diye mi buraya koyuyorlar onları?"

"Başka insanlara zarar vermelerini engellemek için koyuyorlar."

"Burası bu kadar çirkin olmasa bence kötülükten daha kolay kurtulurlardı," dedi Tistu.

"Ne inatçı çocuk!" diye düşündü Bay Trunadis.

Tistu, parmaklıkların arkasında, başları önde, tek söz etmeden volta atan tutukluları gördü. Kazınmış saçları, çizgili giysileri, kocaman postallarıyla mutsuz mu mutsuz görünüyorlardı.

"Ne yapıyorlar böyle?"

"Hava almaya çıkmışlar," dedi Bay Trunadis.

"Hava almaya çıkmışken bu haldeyseler ders saatlerinde kim bilir nasıldırlar?" diye düşündü Tistu.

"Bu cezaevi gerçekten de iç karartıcı bir yer."

Tistu ağlamak istiyordu, dönüş yolunda tek söz

etmedi. Bay Trunadis bu sessizliği iyiye yordu; düzen dersinin meyvesini verdiğini düşündü.

Yine de Tistu'nun karnesine şunları yazmaktan geri durmadı:

"Bu çocuk yakından izlenmeli. Çok fazla soru soruyor."

Korkunç Bir Düş Gören Tistu Kararını Veriyor

Tistu'nun çok fazla soru sorduğu bir gerçektir; uykusunda bile yapıyordu bunu.

Düzen dersini izleyen gece, dehşet verici bir düşünme gördü. Düşler yalnızca birer düştür elbette, onlara çok fazla önem vermemek gerekir. Ama yine de düşünmeyi engellemek olanaksızdır.

Bizim Tistu ise sevgili midillisi Jimnastik'in, yemesi baştan aşağı tıraş edilmiş bir halde, o gün gördüğü kasvetli duvarların ardında volta attığını gördü düşünme. Onun arkasında da çizgili giysiler içinde safkan al atlar, gülünç postallarını sürükleye sürükleye, ağır aksak dönenip duruyorlardı. Derken midillisi Jimnastik izlenmediğinden emin olmak için sağına soluna baktı, demir parmaklıkları aşmak için şöyle bir hamle yaptı ama ne yazık ki atlarken sivri kazıkların üzerine düşüverdi. Yukarıda öylece kazıklara çakı-

lıp kalmıştı, ayağında postallarla çırpınıp duruyordu, kişnemesi gerçekten de içler acısıydı.

Tistu sıçrayarak uyandı, alnı ter içindeydi, kalbi yerinden fırlayacaktı sanki.

"Neysel ki yalnızca düş görmüşüm," dedi. "Jimnastik ahırda, safkanlar da öyle."

Ama sonrasında gözüne uyku girmedil.

"Atlar için bile korkunç olan bir yer, insanlara epey berbat geliyor olmalı," diye düşündü. "O zavallı tutsakları neden o kadar çirkin bir hale sokuyorlar ki? Bence daha iyi insanlara dönüşmeyecekler. Beni oraya kapatacak olsalar biliyorum ki hiç kötü bir şey yapmamış olsam bile, sonunda kötü bir insan olup çıkarım. Daha mutlu olmaları için ne yapılabilir acaba?"

Mirepoil kilisesinin çanları önce on biri, sonra gece yarısını vurdu. Tistu'nun soruları hâlâ bitmemişti.

Derken bir anda, kafasında küçük bir ampul yandı.

"Peki, ya bu insanlar için çiçek yetiştirsem? En azından şu düzen denen şey çirkinlikten biraz olsun kurtulur, tutsaklar da daha akıllı uslu davranır. Bunun için yeşil parmaklarımı kullanabilirim. Bay Trunadis'e bu konuyu açacağım..."

Ama sonra Bay Trunadis'in hemen kıpkırmızı kesileceği geldi aklına. Ayrıca Bay Posbıyık'ın öğüdünü

de anımsadı: Yeşil parmaklarından kimseye söz etmeyecekti.

"Bu işi tek başıma halletmeliyim, kimsenin haberi olmamalı."

Aklımıza bir fikir yerleşmeyegörsün, çok geçmeden karara dönüşür. Bir karar da insanın ruhunu ancak uygulandığında rahat bırakır. Tistu, bu tasarımı gerçekleştirmeden uyuyamayacağını anlamıştı.

Yatağından indi, terliklerini aradı; biri komodinin altına kaçmıştı. Peki, ya öteki? Öteki Tistu'yla alay edercesine pencerenin tokmağında asılı duruyordu. İnsan terliklerini çıkarırken havaya fırlatırsa olacağı budur işte!

Tistu odasından çıktı, kalın halılar ayak seslerini bastırıyordu. Usulca tırabzanın yanına gelip karın üstü kaymaya başladı.

Dışarıda, yanakları taptaze havayla dolmuş bir dolunay vardı.

Dolunay geceleri dışarıda gezen insanlardan esirgemez ışığını. Tistu'yu uzun beyaz geceliğiyle çimenlerin ortasında görür görmez, elinin altındaki bir bulutu kapıldığı gibi yüzünü şöyle bir parlattı.

"Bu çocuğa göz kulak olmazsam eğer kendini bir çukurun dibinde bulacak," dedi kendi kendine.

Sonra da ay yeniden göründü, her zamankinden daha parlaktı, hatta Samanyolu'ndaki tüm yıldızlara en güzel ışınlarını göndermeleri için haber saldı.

Böylelikle ayın ve yıldızların koruyuculuğu altında Tistu, ıssız sokaklarda yarı yürüyüp yarı koşarak hiçbir engelle karşılaşmadan cezaevine vardı.

İçi pek rahat değildi elbette. Ne de olsa ilk deneyimi olacaktı bu.

“Şu yeşil parmaklarım iyi çalışır umarım! Bay Posbıyık yanılmamıştır umarım!”

Tistu yeşil parmaklarını uzanabildiği her yere, toprağa, duvarın kaldırıma gömüldüğü yere, taşların arasındaki açıklıklara, demir parmaklıkların her birinin dibine değdirdi. Çok bilinçli bir şekilde çalıştı. Giriş kapısındaki kilitleri de bir jandarmanın uyuduğu nöbetçi kulübesini de unutmadı.

İşini bitirdiğinde eve döndü ve uykuya dalmakta hiç zorlanmadı.

Öyle derin uyumuştı ki ertesi gün Uşak Karolus onu uyandırana kadar akla kararı seçti.

“Tistu, haydi kalk artık canımmmm, güneşşş çoktann yükseldi!”

Uşak Karolus’un konuşmasında sanki yabancı ülkeden gelmiş gibi bir tuhafılık olduğunu söylemiştik, öyle değil mi?

Tistu’nun çok merak ettiği bir şey vardı ama sormaya cesaret edemedi. Zaten girişiminin nasıl bir sonuç verdiğini öğrenmekte gecikmedi.

Çünkü cezaevi... Vay canına! Bay Trunadis Mirepoil’in büyük meydanında büyük bir top atışı

gerçekleştirirse bu kadar gümbürtü koparmazdı herhalde. Böylesi bir mucize karşısında koca kentin nasıl şaşkına döndüğünü bir düşünsenize! Cezaevinin bir çiçek şatosuna, bir harikalar sarayına dönüştüğünü görünce Mirepoil'de yaşayanların nasıl hayretler içerisinde kaldığını bir düşünsenize!

Saat on olmadan önce, kentte bu olağanüstü haberi duymayan kalmamıştı. Öğle saatinde, herkes güllerle kaplı duvarın, yeşil sarmaşıklara dönüşmüş parmaklıkların önünde toplanmıştı.

Cezaevinde bu çiçeklenmeden payını almamış tek bir pencere, tek bir parmaklık yoktu! Sürgünler her yere tırmanıyor, her yeri sarıyor, sonra aşağı sarkıyorlardı; duvarların tepesinde, kaktüsler o korkunç kazıkların yerini almıştı.

En ilginç de belki nöbetçi kulübesinde olanlardı; hanımeli öyle bir sarmıştı ki kulübeyi, jandarma içeriden çıkamaz olmuştu. Bitkiler bir sırığa tırmanır gibi tüfeğine sarınmış, girişi kapamıştı. İnsanlar başına gelenlere razı bir halde piposunu tüttüren bu barışçıl jandarmayı şaşkınlıkla izliyordu.

Bu mucizeye kimse bir açıklama getiremiyordu, hem de hiç kimse... Gelip olanları gören, sonra da tek söz etmeyip geri dönen Bay Posbıyık dışında elbette.

Ama öğleden sonra Tistu hasır şapkasını başına geçirip ikinci bahçecilik dersine indiğinde Bay Posbıyık onu şu sözlerle karşıladı:

"Vay, geldin demek! Şu cezaevi olayı, hiç fena değil, hiç fena değil. Başlangıç için gayet iyi iş çıkardın diyebiliriz."

Tistu biraz utanmıştı.

"Siz olmasaydınız yeşil parmaklı olduğumu hiç bir zaman öğrenemezdim Bay Posbıyık," dedi teşekkür etmek için.

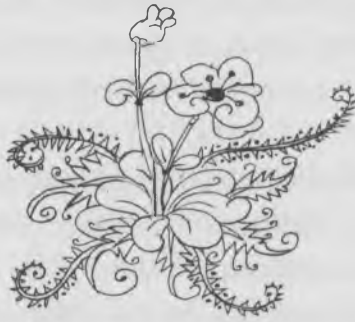
Ama Bay Posbıyık böyle duygusallıklardan hoşlanan biri değildi.

"Tamam, tamam," diye cevap verdi. "Ama hanımellerini biraz abartmışsın. Loğusaotuna da dikkat etmelisin. Sık bir sarmaşıktır ama yaprakları koyudur. Bir dahaki sefere çançiçeklerine daha çok yer ver de ortalık şenlensin."

Böylece Bay Posbıyık, Tistu'nun gizli danışmanı oldu.

Bilginler Çaresiz Kalıyor, Tıstı Bir Keşif Gerçekleştiriyor

Büyüklerin açıklanamayan ne varsa açıklamaya çalışmak gibi bir hastalıkları vardır.

Onları hayrete düşüren ne varsa canlarını sıkar; dünyada yeni bir şey olduğu anda, bu yeni şeyin önceden bildikleri başka bir şeye benzediğini kanıtlamaya kalkışırılar hemen.

Bir volkan diyelim, sonuna gelmiş bir sigara gibi usulca sönuverdiğinde bir düzine gözlüklü bilgin, yanardağın ağzına üşüşür, aşağı sarkar, dinler, koku almaya çalışır; iplerle kendilerini aşağı sarkıtır, sonra dizlerini bereler, yukarı çıkar, havayı tüplere sıkıştı-

rır, çizimler yapar, kitaplar yazar, tartışırlar. Oysa tek yapmaları gereken şunu söylemektir: “Bu yanardağ artık tütmüyor, burnu tıkanmış olmalı.”

Peki, bunca çabanın ardından kalkıp da yanardağların nasıl çalıştığını açıklayabildiler mi bize? Nerdeeee...

Mirepoil cezaevinde yaşanan gizemli olay, büyüklerin ortalığı birbirine katması için bulunmaz bir fırsattı. İşleri gereği önce gazetecilerle fotoğrafçılar geldi. Kentteki tek otelin odalarını hemen doldurdular.

Sonra dünyanın dört bir yanından trenle, uçakla, taksiyle, hatta bisikletle “botanikçi” denen bilginler akın etti; bu insanların bütün işi gücü çiçekleri dörde ayırmak, onlara zor mu zor adlar vermek, sonra kurutma kâğıdında kurutup ne kadar zamanda renklerini yitireceklerini görmektir.

Onların mesleği çok çalışmayı gerektiriyordu.

Botanikçiler bir araya geldiklerinde kongre gerçekleştirirler. Mirepoil’de de bir kongre düzenlendi. Çiçekler sonsuz çeşitlilikte olsa da yalnızca üç tür botanikçi olduğu söylenebilir: Seçkin botanikçiler, ünlü botanikçiler ve saygıdeğer botanikçiler. Selamlaşırken birbirlerine şöyle seslenirler: “Üstadım... Hocam... Saygıdeğer meslektaşım...”

Kentin oteli, yerinden kımıldamaya hiç niyeti olmayan gazetecilerle dolup taşıdığı için botanikçi-

leri ağırlamak üzere kent meydanına koca bir çadır kuruldu. Tıpkı bir sirki andırıyordu ama o kadar da eğlenceli değildi.

Tistu sürekli heyecan içerisindeydi.

"Ya benim olduğumu anlarılarsa?" diye dert yandı Bay Posbıyık'a. "Başıma bir sürü iş açılır."

"Kaygılanmana gerek yok," dedi yaşlı bahçıvan. "Bu insanlar bir demet çiçek yapmayı bile bilmezler. Hiçbir şey öğrenemeyecekler, bak görürsün, öyle bir şey olursa bıyıklarımı keserim!"

Gerçekten de koca bir haftayı ellerinde büyüteçle her bir çiçeği, her bir yaprağı incelemekle geçiren bilginler bir arpa boyu yol alamamıştı. Cezaevindeki çiçeklerin bildiğimiz çiçeklerden en ufak bir farkı yoktu, öncelikle bunu kabul etmek gerekiyordu; onların tek tuhaf yanı bir gecede büyümüş olmalarıydı. Bir sonuca varamayınca bilginler kavga etmeye, birbirlerini yalancılıkla, cahillikle ve boş inançlara kapılmakla suçladılar. Bu kez çadırları gerçekten de sirke dönmüştü.

Ama kongreler her zaman için bir bildiriyle son bulmalıdır. Botanikçiler sonunda, kimseler anlamasın diye Latince sözcüklerle doldurdukları bir bildiri kaleme aldılar; özel hava koşullarından, tomurcukları oraya düşürmüş olabilecek minik kuşlardan, Mirepoil köpeklerinin özel kullanım alanına girdiği için cezaevi duvarlarının olağandışı bir verimlilik kazanmış

olabileceğinden söz ettiler. Ardından da çekirdeksiz bir üzümün keşfedildiği bir başka ülkeye gittiler, Tistu da böylelikle rahatlamış oldu.

Bütün bunlar olup biterken tutsaklar ne yaptı peki? Tutsakların ne düşündüğünü kesinlikle merak etmiş olmalısınız.

Bilmelisiniz ki tutsakların yaşadığı büyülenmenin yanında bilginlerin şaşkınlığı, telaşı, heyecanı hiç kalırdı.

Hücrelerinden bakınca artık demir parmaklıkları, dikenli telleri ya da duvarların tepesindeki kazıkları görmedikleri için kaçmak akıllarına bile gelmez oldu. Çevrelerini saran bu güzelliğin tadını çıkarırlarken en mızımız olanları bile şikâyeti bıraktı. En kaba saba olanlar öfkelenip kavga çıkarmayı kesti. Kapılar, kilitleri sarmış hanımellerinden dolayı kapanmıyor ama salıverilen tutuklular bile oradan ayrılmak istemiyordu, bahçeciliği çok sever olmuşlardı çünkü.

Mirepoil cezaevi tüm dünyada örnek gösterildi.

Buna en çok sevinen de elbette Tistu'ydu. Gizliden gizliye büyük bir başarı elde etmişti.

Ama sır saklamak çok yorucu olabilir.

İnsan mutlu olunca bunu herkese söylemek, hatta haykırmak ister. Oysa Bay Posbıyık'ın her an Tistu'nun sırlarını dinleyecek vakti yoktu. Böylece Tistu taşıdığı bu sır biraz ağır geldiği zamanlarda, gidip midillisi Jimnastik'le konuşmayı alışkanlık edindi.

Jimnastik'in kulakları bej rengi, çok yumuşak, dudakları tatlı tatlı okşayan, enfes tüylerle kaplıydı. Tistu onun yanından geçerken kulağına bir şeyler fısıldamayı severdi. Bir sabah çayırılıkta karşılaştıklarında şöyle dedi:

"Beni iyi dinle Jimnastik, kimseye bir şey söyleme."

Jimnastik kulağını oynattı.

"Olağanüstü bir şey keşfettim! Çiçekler kötülügün bulaşmasını engelliyor."

Tistu Yoksulluk Dersi Alıyor

Küçük çocukların tatil yapmaları için olağanüstü olaylar gerekir. Çiçek açmış bir cezaevi elbette büyük bir heyecana yol açar ama insanlar çok geçmeden buna da alışır, önceden kurşun rengi bir duvarın yükseldiği yerde şimdi devasa bir çalılığın büyümesini bir süre sonra doğal karşılarlar.

İnsan her şeye alışır, olağandışı bir olaya bile.

Bir süre sonra, Tistu'nun eğitimi Beybaba ile Annecik'in başlıca kaygısı olmuştu yine.

"Sanırım ona yoksulluğun nasıl bir şey olduğunu göstermenin vakti geldi," dedi Beybaba.

“Sonra da hastalığın ne olduğunu öğrenir. Böylece sağlığına özen gösterir,” dedi Annecik.

“Bay Trunadis ona çok güzel bir düzen dersi vermişti; yoksulluk dersini de o yapsın.”

Böylece Tistu, ertesi sabah Bay Trunadis’in gözetiminde yoksulluğun gecekondularda yaşadığını öğrendi.

Tistu’ya bu gezintide eski, mavi beresini takması söylenmişti.

Bay Trunadis zurnayı aratmayan sesiyle Tistu’ya gecekonduların kentlerin kenar mahallelerinde bulunduğunu anlattı.

“Gecekondu bölgesi salgın hastalık gibidir,” dedi Bay Trunadis.

“Salgın nedir?” diye sordu Tistu.

“Salgın çok fazla insana bulaşan büyük, korkunç bir hastalıktır.”

Bayan Trunadis’in daha fazla anlatmasına gerek yoktu. Tistu’nun parmakları kaşınmaya başlamıştı bile.

Ama cezaevinin durumu bile bu gördüklerinin yanında hiç kalırdı. Derme çatma kulübelerin arasında çamur içinde, pis kokulu, daracık yollar uzanıyordu. Bunlar birer kulübeydi sözde ama her yanları delik deşikti, en ufak rüzgârda sallanıp duruyorlardı, ayakta durmaları bir mucizeydi. Kapılar kartonlarla, konserve kutularından parçalarla yamanmıştı.

Taşlardan yapılmış, her sabah süpürülen temiz kentin, varlıklı kentin yanında bu gecekondu bölgesi apayrı, berbat bir kent gibiydi ve ötekini utandırıyor-
du. Burada sokak lambaları, kaldırımlar, dükkânlar, belediyenin fiskeyeleri yoktu.

“Biraz çimen bu çamuru emer, yolları biraz güzelleştirir; bir de bol bol çanççeği, filbaharlarla birlikte bu yıkıldı yıkılacak kulübelere destek olur,” diye düşündü Tistu. Parmaklarıyla karşısına çıkan tüm çirkinliklere dokunuyordu.

Bu kulübelerde haddinden fazla insan yaşıyordu, hepsinin de rengi soluk mu soluktu. “Bu kadar üst üste yaşamaktan ve ışıksızlıktan renkleri solmuş... Bay Posbıyık’ın karanlıkta yetiştirdiği hindibalar gibiler. Bir hindiba gibi yaşamak hiç hoşuma gitmezdi doğrusu.”

Tistu, gecekonduya yaşayan çocuklar biraz renk görsün diye pencere kenarlarına sardunyalari serpiştirmeye karar verdi.

“Peki, bütün bu insanlar neden buralarda, alt alta üst üste yaşıyorlar?”

“Ne saçma soru bu! Kalacak başka yerleri yok da ondan, başka neden olacak,” diye cevap verdi Bay Trunadis.

“Peki, neden kalacak başka yerleri yok?”

“Çünkü işleri yok.”

“Peki, neden işleri yok?”

"Çünkü şansları yok."

"Öyleyse hiçbir şeyleri yok, öyle mi?"

"Yoksulluk budur işte Tistu."

Bir adamın bir kadını dövdüğünü, bir çocuğun ağlayarak oradan kaçtığını gördüler.

"Yoksulluk insanları kötü yürekli yapar mı?" dedi Tistu.

"Genelde yapar," dedi Bay Trunadis, sonra da o zurna sesiyle korkunç şeyler anlatmaya başladı.

Onun demesine bakılırsa yoksulluk gözü dönmüş, gagası kanca gibi kanatları dünya kadar geniş, sürekli canavarası civcivler yumurtlayan korkunç bir karatavuktu. Bay Trunadis bu civcivlerin her birini adıyla biliyordu: Hırsız-civciv vardı örneğin, azılı bir yankesici ve kasa soyguncusuydu. Ayyaş-civciv ise orada burada bulduğunu içer, hiçbir işin ucundan tutmazdı. Düşkün-civciv her türlü pis işe bulaşmaktan geri durmazdı. Cani-civcivin elinden bıçakla silah düşmezdi; bir de devrimci-civciv vardı ki kümesin en beteriydi... Sonunda tüm bu civcivlerin cezaevini boylayacağı kesindi.

"Tistu, beni dinlemiyorsunuz siz," diyerek hidetlendi Bay Trunadis. "Öncelikle ellerinizi şu pisliklere sürmekten vazgeçin! Sizdeki bu her şeyi elleme hastalığı da nedir anlamadım? Lütfen eldivenlerinizi giyin."

"Eldivenlerimi evde unuttum," dedi Tistu.

"Dersimize dönelim. Yoksulluğa ve onun feci sonuçlarına karşı savaşmak için ne gerekir? Bir düşünün bakalım... Dü... Dü..."

"Buldum, düşünmek gerekir," dedi Tistu.

"Hayır, düzen gerekir."

Tistu bir an sessiz kaldı. Pek inanmış görünmüyordu. Şöyle bir düşündükten sonra dedi ki:

"Sizin bu düzeniniz var ya, Bay Trunadis, onun gerçekten varolduğuna emin misiniz? Ben buna pek inanmıyorum da."

Bay Trunadis'in kulakları öyle bir kızardı ki kulaklıktan çıkıp birer domatesi andırır oldular.

"Çünkü düzen varolsaydı eğer yoksulluk da olmazdı," dedi Tistu kararlı bir sesle.

Tistu'nun defterine öğretmeni o gün pek de iyi şeyler yazmadı: *Dalgın ve fazla bilmiş bir çocuk. Duygularının cömertliği, gerçekleri görmesini engelliyor.*

Ama ertesi gün... Neler olduğunu tahmin etmişsinizdir. Ertesi gün Mirepoil gazeteleri gerçek bir çiçek selinden söz ediyordu. Bay Posbıyık'ın öğütleri harfi harfine yerine getirilmişti.

Gökkuşağı renklerinde küçük kemerler kulübelelerin çirkinliğini örtüyordu, çimen yollarının kenarında sardunyalılar uzanıyordu. İnsanların değil yaklaşmak, bakmaya bile korktuğu bu yoksul mahalleler kentin en güzel yerlerine dönüşmüştü. İnsanlar müze gezer gibi oraları görmeye gittiler.

Gecekondu sakinleriye bu durumdan yararlanmaya karar verdiler. Bir giriş kapısı yapıp içeri girenlere bilet kestiler; bekçiler, rehberler, kartpostal satıcıları ve fotoğrafçılar türedi.

Böylelikle gelir elde ettiler.

Kazandıkları bu parayla ağaçların ortasına koskoca bir bina inşa ettiler. Binada mutfakları elektrikli fırınlarla donatılmış tam dokuz yüz doksan dokuz daire vardı. Eski gecekondu sakinleri bu evlere rahat rahat sığıldılar. Bu apartmanı inşa etmek için çok fazla işçi gerektiğinden, işsizlik sorunu da çözülmüş oldu.

Bay Posbıyık ilk karşılaşmalarında Tistu'yu tebrik etmekten geri durmadı.

“Gel bakalım! Aferin, şu gecekondu mahallesinde çok iyi iş çıkardın. Ama yeni mahalleye çiçek kokusu az gelmiş. Bir dahaki sefere biraz yasemin de ekle. Çok çabuk büyür ve enfes kokar.”

Tistu bir dahaki sefere daha iyisini yapacağına söz verdi.

Tistu, Doktor Dertbabası'na Yardım Ediyor

Tistu hastaneyi ziyaret ettiği gün hasta küçük kızla tanıştı.

Beybaba'nın cömertliği sayesinde Mirepoil hastanesi çok güzel, çok büyük, çok temiz bir hastaneydi. Hastaları iyileştirmek için gereken her şey vardı. Büyük pencereler güneş alıyordu; duvarlar beyaz ve parlaktı. Tistu hastanenin hiç de çirkin bir yer olmadığını düşündü. Yine de öyle bir şey hissetti ki... Nasıl açıklamalı? Orada hüznü bir şeylerin gizlendiği duygusuna kapıldı.

Bu hastaneyi yöneten Doktor Dertbabası'nın çok

bilgili, çok iyi bir adam olduğu ilk görüşte anlaşılıyordu. Tistu onun biraz bahçıvan Bay Posbıyık'a benzediğini düşündü; bıyık yerine çerçeveli gözlükleri olan bir Bay Posbıyık gibiydi. Tistu bunu doktora da söyledi.

"Belki de bu benzerlik Bay Posbıyık'ın da benim de canlıların yaşamını korumamızdan ileri geliyor," dedi Doktor Dertbabası. "Posbıyık çiçekleri iyileştiriyor, bense insanları."

Ama insanların yaşamını korumak çok daha zor işti; Tistu, Doktor Dertbabası'nı dinlerken bunu hemen anladı. Doktor olmak, sürekli savaş vermek demektir. Bir yanda insanların bedenine sızmaya her an hazır hastalıklar vardı, bir yanda da her an uçup gitmeye hazır sağlık. Üstelik binlerce çeşit hastalık ama tek bir sağlık vardı. Hastalık, tanınmamak için türlü türlü kılığa giriyordu; tıpkı maskeli balolarda olduğu gibi. Onun gerçekten ne olduğunu saptamak, direncini kırmak, kovalamak; aynı zamanda sağlığı davet etmek, sımsıkı yakalamak ve hiç bırakmamak gerekiyordu.

"Daha önce hiç hastalandın mı Tistu?" diye sordu Doktor.

"Hayır, hiç hastalanmadım."

"Gerçekten mi?"

Doktor, Tistu'nun hastalığı için gerçekten de hiç çağrılmadığını anımsadı. Anecik'in sık sık başağrısı

tutardı; Beybaba ise zaman zaman mide ağrısı çekerdi. Uşak Karolus geçen kış bronşit geçirmişti. Tistu ise hiç ama hiç hasta olmamıştı. Ne tuhaf bir çocuk ama doğduğundan beri ne suçüçeği çıkarmış ne boğazı ağrımış ne de burnu akmıştı! Eşı zor bulunur bir sağlık örneğiydi.

“Bana bu dersi verdiđiniz için çok teşekkür ederim Doktor, çok ilgimi çekti,” dedi Tistu.

Doktor Dertbabası, Tistu'ya öksürüğe karşı küçük pembe hapların, sivilcelere karşı sarı merhemin, ateş düşüren beyaz tozların hazırlandığı bölümü gezdirdi. Işınlar sayesinde insanların vücudunun içini bir pencereden bakarmış gibi gösteren, böylece hastalığın gizlendiği yerin bulunmasını sağlayan bölümü de gezdiler.

Sonra da apandisitini, yaşamı tehlikeye atabilecek bir sürü hastalığın tedavi edildiği, tavanı aynalarla kaplı bölüme gittiler.

“Burada hastalıkların yayılması engelleniyorsa herkes neşeli, mutlu olsa gerek,” diyordu Tistu kendi kendine. “Ama her nedense bir yerlerde gizlenmiş ağır bir hüžün var gibi hissediyorum.”

Doktor, hasta küçük kızın yattığı odanın kapısını açtı.

“Ben şimdi gidiyorum Tistu. Sonra gelip beni çalışma odamda bulabilirsin,” dedi.

Tistu içeri girdi.

"Merhaba," dedi küçük hastaya.

Çok şirin ama epeyce solgun yüzlü bir kızdı. Simsiyah saçların yastığın üstüne dağılmıştı. Tistu'yla hemen hemen aynı yaşıydı.

"Merhaba," dedi kibarca. Başını hiç oynatmamıştı, gözleri tavana dikiliydi.

Tistu yatağın kenarına oturup beyaz şapkasını dizlerinin üstüne koydu.

"Doktor Dertbabası senin yürüyemediğini söyledi. Buraya geldiğinden beri daha iyice misin?"

"Hayır," dedi küçük kız aynı kibar sesle. "Ama çok da önemi yok."

"Niçin?" diye sordu Tistu.

"Gidecek bir yerim yok da ondan."

"Benim bir bahçem var," dedi Tistu bir şey söylemiş olmak için.

"Şanslısın. Benim de bir bahçem olsaydı orada gezip dolaşmak için iyileşmeyi isteyebilirdim."

Tistu hemen parmaklarına baktı. "Bu kadarcık bir şeyle mutlu olacaksa," diye düşündü.

Sonra sordu:

"Burada çok sıkılıyor musun?"

"Pek sayılmaz. Tavana bakıyorum. Boyadaki küçük çatlakları sayıyorum."

"Çiçekleri saymak daha iyi olmaz mıydı?" diye düşündü Tistu. Sonra da içinden saymaya başladı: "Gelincikler, gelincikler! Laleler, karanfiller, zambaklar!"

Tohumlar pencereden mi süzülüp gelirdi, yoksa Tistu onları ayaklarının altında mı getirmişti, işte orası belli değil.

"Mutsuz değilsin ya?"

"Mutsuz olup olmadığımızı anlamak için önce mutluluğu tatmış olmamız gerekir, öyle değil mi? Bense doğduğumdan beri hastayım."

Tistu hastanedeki hüznün bu odada, bu küçük kızın kafasının içinde saklı olduğunu anladı. Kendi de çok hüznünlendi.

"Ziyaretçilerin oluyor mu?"

"Çook. Sabahları, kahvaltıdan önce ateş ölçen hemşire gelir. Sonra da Doktor Dertbabası; o çok ki-bar bir insandır, benimle tatlı tatlı konuşur, şekerleme verir. Öğlenleri yemek saatinde hap veren hemşire

gelir; akşamüzeriyse canımı epey acıtan iğneci hemşire. Sonra da bacaklarımın çok daha iyi olduğunu söyleyen beyazlar giymiş bir adam gelir. Bacaklarımı oynatmak için iplerle bağlar. Hepsi de iyileşeceğimi söyler. Ama ben tavana bakmayı sürdürürüm; en azından tavan yalan söylemiyor.”

Küçük kız bunları anlatırken Tistu ayağa kalkıp yatağın çevresinde işe koyulmuştu.

“Bu küçük kız iyileşmek için yeni bir günün doğmasını dilemeli, bu çok açık,” diye düşündü. “Nazlı nazlı eğilip bükülen, kendince sürprizleri olan bir çiçek ona kesinlikle yardım edebilir. Açan bir çiçek, her sabah yeniden başlayan gerçek bir bilmecedir. Bir gün goncasını aralayır, bir başka gün küçük bir kurbağa gibi yemyeşil bir yaprak verir, sonra bir bakmışsınız taçyaprakları belirivermiş... Her gün bir sürpriz bekleyerek, bu küçük kız hastalığını unutabilir...”

Tistu'nun parmakları boş durmuyordu.

“Ben senin iyileşeceğine inanıyorum,” dedi.

“Sen de mi?”

“Evet, evet, Hiç kuşkun olmasın. Haydi şimdilik hoşça kal.”

“Hoşça kal,” dedi kibarca küçük hasta kız. “Bir bahçen olduğu için çok şanslısın.”

Doktor Dertbabası, Tistu'yu üstü kalın kitaplarla dolu büyük çalışma masasının başında bekliyordu.

“Söyle bakalım Tistu, bugün neler öğrendin? Tıp konusunda neler biliyorsun?”

"Tıbbın hüznü bir yürek karşısında çaresiz kaldığını öğrendim. İyileşmek için insanın yaşama arzusu duyması gerektiğini öğrendim. Doktor, insanlara umut verecek haplar yok mu?"

Doktor Dertbabası küçük bir çocuğun bu kadar bilgece laflar edebilmesine şaşıtı kaldı.

"Bir doktorun ilk öğrenmesi gereken şeyi kendi başına öğrenmişsin," dedi.

"Peki, ya ikincisi nedir?"

"İnsanları iyi etmek için onları çok sevmek gerekir."

Tistu'ya bir avuç dolusu şekerleme uzatıp karnesine çok iyi bir not verdi.

Ama Doktor Dertbabası ertesi gün, küçük kızın odasına girdiğinde daha da çok şaşırdı.

Hastası gülümsüyordu, sabah gözlerini bir çiçek bahçesinin ortasında açmıştı.

Başucundaki komodin nergislerle dolmuştu; yorganı menekşelerden bir örtü olmuş, halıda arpalar bitmişti. Daha bitmedi, bir de Tistu'nun çok özenerek yarattığı olağanüstü bir gül vardı, sürekli dönüşüyor, bir yaprak ya da bir tomurcuk veriyor, çiçekleri yatağın başucuna, yastığa doğru tırmanıyordu. Küçük kız tavana bakmıyordu artık; gözleri güldeydi.

Daha o akşam bacaklarını ufak ufak kıvıldattı. Yaşamayı sevmeye başlamıştı.

Mirepoil Kentinin Adı Değişiyor

"Tistu ne zaman bir yere gitse ertesi gün orada gizemli çiçekler bitiveriyor. Bütün bunlar Tistu'nun işi olmalı, gözümüzü ondan ayırmayalım." Büyüklerin bir şeylerden kuşkulananmaya başlayarak akıllarına böyle şeyler getirdiklerini sanıyorsanız yanılıyorsunuz.

Onlar sizin gibi Tistu'nun yeşil parmaklı olduğunu bilmiyorlar ki! Büyüklerin, size söylemişim ya, basmakalıp düşünceleri vardır, kendi bildiklerinden neredeyse hiç şaşmazlar.

Arada bir, bir adam çıkıverip de açıklanamayan

olayları biraz olsun aydınlattığındaysa onu hemen alaya alırlar. Hatta kimi zaman Bay Trunadis'in düzenini bozduğu için cezaevine tıkarlar. Ama sonra, adam öldükten sonra haklı olduğunu anladıklarındaysa anısına koskoca anıtlar dikerler. İşte başına böyle işler gelen insanlara "dahi" denir.

Ama o yıl Mirepoil'de açıklanamayan olayları aydınlığa kavuşturabilecek bir dahi yaşamıyordu. Belediye Meclisi'nde de karmakarışık bir ortam vardı.

Belediye Meclisi kentin temizlikçi kadını gibidir. Kaldırımların temizliği, çocukların oynayacağı alanların, dilencilerin dileneceği yerlerin, otobüslerin geceleri nereye çekileceğinin belirlenmesi bu meclisten sorulur. Düzen de düzen, her şey düzen içindir!

Ama Mirepoil'de düzensizlik almış başını gidiyordu. Bir gün içerisinde neresi bahçe, neresi park olacak öngörmenin olanağı yoktu. Çiçekler tüm ulusal anıtları sarıp sarmalamıştı. Böyle saçmalıklar karşısında Belediye Meclisi'nin elinden bir şey gelmiyorsa kent kentten başka her şeye benzerdi.

Olağanüstü bir toplantı düzenleyen meclis üyeleri, "Hayır, hayır, olamaz!" diye bağırıp çağırıyorlardı.

Çiçeklerin tümünü söküp atmaktan söz edenler vardı.

Derken Beybaba araya girdi. Beybaba'nın mecliste sözü geçerdi. Bir kez daha ne kadar hızlı ve yerinde kararlar alan biri olduğunu gösterdi.

"Baylar, öfkeye kapılmakla hata ediyorsunuz. İnsanın aklının ermediği bir şeye öfkelenmesi tehlikelidir. Aramızda bu ani çiçeklenmeye neyin yol açtığını bilen bir kişi bile yok. Çiçekleri söküp atmadan söz ediyorsunuz. Peki, bir sonraki gün nerede açacaklarını kestirebiliyor musunuz? Hem ayrıca bu çiçeklerin bize zarardan çok yarar sağladığını kabul etmek gerek. Artık hiçbir tutuklu cezaevinden kaçmıyor. Gecekondu mahallesi varlık içinde yüzüyor. Hastanedeki tüm çocuklar iyileşiyor. Neden rahatsız oluyorsunuz ki? Çiçekleri iyi yönde kullanalım, olayların gerisinde kalmak yerine bu olanlardan kendimize pay çıkaralım."

"Evet, evet, evet!" diye bağırıştı meclis üyeleri. "Ama nasıl?"

Beybaba konuşmasını sürdürdü:

"Size kökten bir çözüm önereceğim. Kentimizin adını değiştirelim, ve bundan böyle yaşadığımız yere 'Çiçekkent' adını verelim. Buraya böyle bir ad verirse her yerde çiçek olması kimseyi şaşırtmaz. Yarın kilisenin çanı leylak demetine dönüşürse böylesi bir süslemeyi daha önce planlarımızda öngörmüşüz gibi davranırız, olur biter."

"Yaşasın! Heeeyyy! Yaşasın!" diye hep bir ağızdan bağırıyordu meclis üyeleri. Beybaba'yı alkışlara boğmuşlardı.

Hemen ertesi gün, meclis üyeleri, Pazar ayininde-

ki kıyafetleri içerisinde iki papaz, bilgeliği simgeleyen daha yaşlı iki papaz, ayrıca bilimin simgesi Doktor Dertbabası, adaletin simgesi bir yargıç, sanatın simgesi iki üniversite profesörü ve orduyu simgeleyen üniformalı iki subayla birlikte, kentte bandolu mızıkalı, görkemli bir geçit yaptılar. Gara vardıklarında, kalabalığın çılgınca alkışları arasında koskoca bir tabelanın açılışını yaptılar. Tabelada altın harflerle "ÇİÇEKKENT" yazıyordu.

O gün, büyük bir gün oldu.

Ev Halkı Tistu'yu Oyalamaya Çalışıyor

O günlerde Annecik meclis üyelerinden daha dertliydi. Ama bambaşka nedenlerle. Sevgili Tistu'sunu tanıyamaz olmuştu.

Beybaba'nın tasarladığı eğitim sistemi çok ağırbaşlı bir çocuk çıkarmıştı ortaya. Tistu'nun saatler boyu suskun kaldığı oluyordu.

"Ne düşünüyorsun Tistu?" diye sordu bir gün Annecik.

"Dünyanın çok daha iyi bir yer olabileceğini."

Annecik öfkelenmiş gibi yaptı.

"Böyle şeyleri düşünmek için çok küçüksün Tistu. Şimdi gidip Jimnastik'le biraz oyna bakalım."

“Jimnastik de benim gibi düşünüyor.”

Bu kez Annecik gerçekten de kızdı.

“Daha neler! Artık çocuklar midillilerden görüş mü alır oldu?”

Annecik bu olanları Beybaba’ya anlattı. Babası da Tistu’nun başka şeylerle oyalanması gerektiğine karar verdi.

“Midilli, evet bu midilli iyi hoş da Tistu hep aynı hayvanları görmemeli. Onu hayvanat bahçesine gönderelim.”

Ama orada da Tistu’yu kötü bir sürpriz bekliyordu.

Hayvanat bahçesini, hayvanların güzelliklerini kendi istekleriyle sergiledikleri masalsı bir yer gibi düşünmüştü hep. Boa yılanının zürafanın bacaklarına dolanarak beden eğitimi yaptığı, kanguruların küçük bir ayı yavrusunu ceplerine koyup dolaşmaya çıkardığı bir tür cennet gibi... Jaguarların, boğaların, gergedanların, tapirlerin, papağanların ve şebeklerin çeşit çeşit ağaç ve olağanüstü bitki arasında, tıpkı resimli öykü kitaplarındaki gibi özgürce dolaştıklarını sanıyordu o.

Oysa Tistu, hayvanat bahçesinde demir parmaklıklardan başka şey göremedi. Bu parmaklıkların ardında, tüyleri dökülmüş aslanlar, yanlarında boş yiyecek kaplarıyla hüznü bir uykuya dalmışlardı. Kaplanlar kaplanlarla, maymunlar maymunlarla aynı

kafese tıklıymıştı. Parmaklıkların gerisinde dört dönen bir panteri rahatlatmaya çalışarak ona biraz çörek vermek istedi. Ama bekçi Tistu'yu hemen uyardı.

"Yiyecek vermek yasak delikanlı! Bunlar vahşi hayvanlar, biraz geride durun!" diye öfkeyle bağırdı.

"Nereden geliyorlar?" diye sordu Tistu.

"Çok uzaklardan, Afrika'dan, Aşya'dan, ne bileyim!"

"Hayvanları buraya getirmeden önce onlardan izin almışlar mı?"

Bekçi omuzlarını silkti, kendisiyle alay edildiğini düşünerek homurdana homurdana uzaklaştı.

Tistu'yu bir düşünce almıştı. Bakımını yaptığı hayvanları sevmiyorsa eğer bekçi bu işi yapmamalıydı. Acaba bu hayvanlar, geldikleri ülkelerin birkaç tohumunu postlarında getirmiş, bunları çevreye saçmış olabilirler miydi?

Küçük bir çocuğun parmaklarını toprağa daldırmasını engellemek hiçbir bekçinin aklına gelmez. Bekçiler ufaklığın toz toprakla oynamaktan hoşlandığını düşünürler, o kadar.

Böylelikle birkaç gün içerisinde, aslanın kafesinde dev bir baobab ağacı yükseldi. Maymunlar bir sarmaşıktan ötekine sırıyordu, timsahın havuzunda nilüferler açmıştı. Ayı çam ağacına, kanguru savanasına kavuşmuştu. Balıkçıl kuşlarıyla turnalar sazların arasında dolanıyor, rengârenk kuşlar devasa

yasemin çalılıklarının arasında ötüşüyordu. Mirepoil hayvanat bahçesi dünyanın en güzeli olmuştu artık. Belediye Meclisi turizm acentelerine haber vermekte gecikmedi.

Bay Posbıyık ise ilk karşılaşmalarında Tistu'ya şunları söyledi:

"Demek artık tropikal bitki örtüsüne de el attın? Aferin evlat, gerçekten çok iyi işler çıkarıyorsun."

"Oradaki zavallı vahşi hayvanlar için yapabileceğim tek şey buydu. Evlerinden uzakta o kadar sıkılıyorlardı ki," diye cevap verdi Tistu.

Tistu Savaşı Sorguluyor

Büyükler yüksek sesle konuştuklarında küçüklerin onları dinlemediği olur.

“Beni duyuyor musun Tistu?”

Tistu başını evet anlamında sallasa da aslında söylenenler bir kulağından girip ötekinden çıkardı.

Ama büyükler fısıldaşmaya, birbirlerine sır vermeye başladıkları anda, küçükler hemen kulak kabartır, neler konuşulduğunu öğrenmeye çalışırlar.

Bu konuda tüm çocuklar aynıdır, Tistu'nun da onlardan aşağı kalır yanı yoktu.

Birkaç gündür, Mirepoil'de bir fısıldaşmadır gidi-

yordu. Havada bir sır kokusu vardı. Pırıldayan Ev'in halılarına kadar sinmiş bir koku hem de.

Beybaba'yla Ancecik gazeteleri okurken iç geçirip duruyorlardı. Uşak Karolus ile aşçı Bayan Amélie çamaşır makinesinin yanı başında mırıl mırıl bir şeyler konuşuyorlardı. Bay Trunadis'in zurna gibi sesi bile kısılmıştı sanki.

Tistu'nun kulağına arada hiç de hoş olmayan sözcükler çalınıyordu.

"Gerilim," diyordu Beybaba, kaygılı bir ifadeyle.

"Kriz," diyordu Ancecik.

"Ciddi, çok ciddi," diyordu Bay Trunadis.

Tistu ilk başta bir hastalıktan söz ettiklerini sandı; çok kaygılandı, parmaklarını hazır edip evde kimin hasta olduğunu anlamaya çalıştı.

Bahçede şöyle bir dolaştıktan sonra yanıldığını anladı. Bay Posbıyık çok iyi görünüyordu. Safkan al atlar çimenlerde neşeye oynaşyordu. Jimnastik de sağlık fışkırıyordu.

Ama bir sonraki gün, başka bir sözcük havada uçuşmaya başladı.

"Savaş... Artık kaçınılmaz oldu," diyordu Beybaba.

"Savaş... Ah, zavallı insanlar!" diyordu Ancecik, başını üzüntüyle iki yana sallayarak.

"Savaş... İşte kapıda," diyordu Bay Trunadis. "Bakalım kim kazanacak?"

"Savaş... Ne korkunç! Hiç bitmeyecek bu savaşlar!" diyordu ağlamaklı bir sesle Bayan Amélie.

"Savaş... savaş... hep savaş," diyordu Uşak Karolus. Biliyorsunuz ki yabancılar gibi konuşuyordu.

Savaş denince Tistu'nun aklına hiç de hoş bir şey gelmez olmuştu. Büyükler ondan hep fısıltıyla söz ediyorlardı çünkü. Çirkin bir şeydi savaş, ayyaşlıktan beter bir hastalıktı, yoksulluktan daha acımasız, olağan suçlardan bile daha tehlikeliydi. Bay Trunadis, Mirepoil'deki şehitler anıtını gösterirken Tistu'ya savaştan söz etmişti biraz. Ama Bay Trunadis öyle bir bağırmişti ki anlatırken Tistu söylediklerinden pek bir şey anlamamıştı.

Tistu korkmuyordu ama. Bu çocuğun hiçbir şeyden korkusu yoktu. Hatta biraz sakınımsız olduğu bile söylenebilirdi. Tırabzandan aşağı kendini nasıl bırakıverdiğini biliyorsunuz. Nehirde yüzmeye gittiğinde bıraksalar şampiyonların atladığı tepeden kendini on defa üst üste suya atardı. Şöyle bir gerilir, sonra hooop havada kollarını açarak suya süzülürdü. Hiç kimse onun gibi tırmanamazdı ağaçlara, en tepedeki dallara bile yetişir, kimsenin uzanamayacağı kirazları toplayıp yerdi. Yükseklik korkusu nedir bilmezdi. Tistu gerçekten de korku nedir bilmezdi.

Ama savaşla ilgili düşüncesinin gözü peklikle ya da korkuyla bir ilgisi yoktu; dayanılmaz bir düşünceydi, hepsi bu.

Bu konuda bilgi almak istedi. Savaş gerçekten de kafasında kurduğu kadar korkunç bir şey miydi? Elbette gidip Bay Posbıyık'a sordu.

"Sizi rahatsız etmiyorumdur umarım, Bay Posbıyık," dedi çalıları budayan bahçivana.

Bay Posbıyık bahçe makasını kenara koyup şöyle dedi:

"Hiç etmiyorsun evlat, hem de hiç."

"Savaş konusunda ne düşünüyorsunuz Bay Posbıyık?"

Bahçivan şaşırılmış gibiydi.

"Savaşa karşıyım," dedi bıyıklarını çekiştirerek.

"Neden karşısınız?"

"Çünkü... Çünkü saçmasapan küçücük bir savaş koskoca bir bahçeyi yerle bir edebilir."

"Yerle bir etmek mi? O ne demek?"

"Yıkamak, yok etmek, ortadan kaldırmak, demek."

"Gerçekten mi? Peki, siz... savaşın yok ettiği bahçeler gördünüz mü hiç, Bay Posbıyık?"

Bu Tistu'ya inanılmaz geliyordu ama Bay Posbıyık şaka yapmıyordu.

Bahçivanın başı öndeydi, ak kaşlarını çatmış, bıyığını buruyordu.

"Evet, evet gördüm. Çiçek dolu bir bahçenin iki dakika içinde yerle bir olduğunu gördüm. Seraların tuzla buz olduğunu gördüm. Tepemize yağın bombalar bahçeyi öyle bir hale sokmuştu ki bir daha çiçek yetiştirmekten vazgeçecektik neredeyse. Toprak bile ölmüştü."

Tistu'nun boğazına bir yumru oturmuştu.

"Peki, kimin bahçesiydi bu?"

"Benim," dedi Bay Posbıyık. Sonra da kederini gizlemek için arkasını dönüp bahçe makasını aldı.

Tistu sustu kaldı. Düşünüyordu. Bay Posbıyık'ın bahçesi gibi çevresindeki bahçenin de yerle bir olduğunu düşündü bir an, seraların tuzla buz olduğunu, toprağa çiçeğin yasak edildiğini düşündü. Gözlerinde yaşlar birikti.

"O zaman ben de gidip söylerim!" diye haykırdı. "Herkesin bilmesi gerek bunu. Gidip Amélie'ye söyleyeceğim, Uşak Karolus'a söyleyeceğim..."

"Ah, Karolus! Onun durumu benimkinden de beter. Ben bahçemi, Karolus ise ülkesini yitirdi."

"Ülkesini mi? Savaşta ülkesini mi yitirdi? Bu nasıl olabilir ki?"

"Oluyor işte. Ülkesi tamamen yok oldu. Bir daha asla oraya dönemedi. İşte bu yüzden burada."

Tistu düşünüyordu, "Savaşın korkunç bir şey olduğunu düşünmekte haklıymışım. İnsan mendilini yitirir gibi ülkesini yitirir mi hiç?"

"Savaş konusunda sana daha bir sürü şey anlatabilirim. Aşçı Amélie'den söz ediyordun ya, Amélie savaşta oğlunu yitirdi. Kolunu, bacağına, kafasını yitirenler oldu. Savaşta herkes bir şeylerini yitirir."

Tistu savaşın dünyadaki en büyük en çirkin düzensizlik olduğuna karar verdi, savaşta herkes en değerli şeyini yitiriyordu çünkü.

“Savaşı engellemek için ne yapılabilir acaba?” diye düşündü. “Düzensizlikten o kadar nefret ettiği-ne göre, Bay Trunadis kesinlikle savaşa karşı olmalı. “Yarın hemen onunla konuşacağım.”

Tistu Coğrafya Dersi Alıyor, Ardından Fabrikayla Tanışıyor. Cart-Curt Savaşı Beklenmedik Boyutlara Ulaşıyor

Bay Trunadis çalışma masasının başındaydı. Zurna sesine kavuşmuş, üç telefonda aynı anda bağı- rıyordu. Belli ki işi başından aşkındı.

“Dünyanın bir yerinde savaş patlak vermeyegör- sün, hep böyle olur. Mirepoil’de işlerimiz iki katına çıkar.”

Aslında Tistu da fark etmişti bunu, sabah fabri- kanın sireni iki kez uzun uzun ötmüş, işçilerin sayısı da iki katına çıkmıştı. Dokuz baca öyle bir duman püskürtüyordu ki gökyüzü kapkara olmuştu.

“Peki, o zaman. Ben işleriniz hafiflediğinde geli- rim,” dedi.

"Ne soracaktın?"

"Bu savaşın nerede çıktığını soracaktım."

Bay Trunadis ayağa kalktı, Tistu'yu bir yerkürenin önüne götürdü. Küreyi şöyle bir çevirip parmağını tam ortasına koydu.

"Şu çölü görüyor musun? İşte orada."

Tistu, Bay Trunadis'in parmağının altında badem şekerine benzeyen pembe bir leke gördü.

"Savaş neden orada çıktı, Bay Trunadis?"

"Nedeni çok basit."

Bay Trunadis bir şeyin nedeninin çok basit olduğunu söylediğinde Tistu hemen kuşkuya kapılır olmuştu. Çünkü genelde arkasından karmakarışık bir durum çıkıyordu. Ama bu kez Tistu dinlemeye kararlıydı.

"Çok basit," diye yineledi Bay Trunadis. "Bu çöl kimseye ait değil de ondan."

"Kimseye ait değil," diye içinden yineledi Tistu.

"Çölün sağında Cartlar'ın, solunda da Curtlar'ın ülkesi var."

"Dinliyorum... Evet, dinliyorum," diye yineledi Tistu. Gerçekten de Bay Trunadis'in söyleyeceklerine kulak kesilmişti.

"Bir süre önce Cartlar bu çöl bizimdir, dediler. Curtlar da geri durur mu? Hayır efendim, bu çöl bizimdir, diye karşılık verdiler. Cartlar kendi cephelerine, Curtlar da kendi cephelerine geçtiler. Cartlar Curtlar'a geri çekilmeleri için bir telgraf gönderdi.

Curtlar da radyodan, asıl siz geri çekilin, diye yanıt verdi. Şimdi orduları birbirinin üzerine yürüyor, karşılaştıkları anda da vuruşmaya başlayacaklar.”

“Peki, bu pembe badem şekerinde ne var? Yani şu çölde? Bahçeler mi var?” diye sordu Tistu.

“Ne gezer, orası çöl! Çöllerde hiçbir şey olmaz. Kumlardan başka...”

“Bu insanlar kum için mi savaşıyor yani?”

“Kumların altındakini elde etmek istiyorlar.”

“Kumların altında ne var?”

“Petrol.”

“Ne yapacaklar petrolü?”

“Petrol ötekilerin eline geçmesin istiyorlar. Petrolü istiyorlar çünkü petrol savaşta çok gerekli olan bir şey.”

Tistu, Bay Trunadis’in açıklamalarının önünde sonunda karmakarışık bir hal alacağını biliyordu zaten!

Daha iyi düşünebilmek için gözlerini kapadı.

“Yanlış anlamadıysam Cartlar’la Curtlar petrol yüzünden savaşıyorlar; çünkü petrol olmadan savaş da olamıyor.”

Sonra gözlerini açtı.

“İyi de ne kadar ahmakça bir iş bu,” dedi.

Bay Trunadis’in kulakları kıpkırmızı kesildi.

“Tistu, karnenize koca bir sıfır mı istiyorsunuz siz?”

“Hayır, tek istediğim Cartlar’la Curtlar’ın savaşmaması.”

Tistu'nun temiz yürekliliğini kanıtlayan bu sözler Bay Trunadis'in öfkesini bir süre yatıştırdı.

"Elbette, haklısınız elbette, kimse savaş çıksın istemez," dedi omuzlarını silkerek. "Ama dünya kurulduğundan beri savaşlar olagelmıştır..."

"Ne yapabilirim acaba?" diye düşündü Tistu. "Parmaklarımı pembe badem şekerinin üstüne koyarsam işe yarar mı ki?"

"Şu çöl dediğiniz yer çok uzakta mı?" diye sordu.

"Burasıyla dünyanın öbür ucunun tam ortasında."

"Savaş Mirepoil'e kadar uzanamaz o halde."

"Olur mu olur! Bir savaşın nerede başladığı bilinir de nerede biteceği asla kestirilemez. Cartlar büyük bir ulusu yardıma çağırabilirler, Curtlar da bir başkasından yardım isterler. Sonra bu iki büyük ulus çarpışmaya başlar. Buna da 'çatışmanın yayılması' denir."

Tistu'nun kafası motor gibi çalışıyordu.

"Anlaşılan o ki savaş yerkürede yetişen berbat bir ısırganotu... Onu hangi bitkilerle alt edebilirim acaba?"

"Şimdi benimle fabrikaya geleceksin. Orayı harıl harıl çalışırken görmeni isterim; sana çok iyi bir ders olur."

Üç telefona aynı anda emirler yağdırdı, sonra da Tistu'yla birlikte aşağı indiler.

İçeride sağır edici bir gürültü vardı. Dev çekiciler tüm güçleriyle inip kalkıyor, makineler binlerce topaç

gibi homurtularla dönüp duruyordu. Bay Trunadis bile o zurna sesini duyurmak için bağırarak zorunda kalıyordu, gerisini siz düşünün.

Her yere saçılan kıvılcım demetleri Tistu'nun gözlerini kamaştırdı. Erimiş çelik yerlerde kızgın dereler gibi akıyordu; boğucu bir sıcak vardı, insanlar bu devasa fabrikada küçücük, kapkara gözüküyordu.

Döküm atölyesinden sonra Tistu cila, torna, montaj, tüfek, makineli tüfek, tank ve kamyon atölyelerini gezdi. Beybaba'nın fabrikası savaş için her türlü cephaneliği üretiyordu çünkü.

Bir sonraki gün teslimat yapılacaktı. Bu nedenle tüm malzemeler sanki porselendenmiş gibi büyük bir özenle sandıklara konuyordu.

Bay Trunadis, Tistu'ya son olarak katedrallerin kuleleri kadar uzun, üzerine tereyağı sürülmüş gibi parlak mı parlak iki büyük top gösterdi.

Zincirlere asılmış bu toplar, havada ağır ağır ilerliyordu; sonra yavaşça, çok yavaşça kamyonların arkasına bırakılıyordu. Kamyonlar göz alabildiğine uzanıyordu.

Bay Trunadis bağırdı:

"İşte Mirepoil'i bu toplar zengin ediyor Tistu. Bir atışta seninki gibi koskocaman dört evi yerle bir edebilir bunlar."

Bu haber Tistu için pek övünç kaynağı oluşturmamıştı ama.

"Öyleyse bir top atışı, dört evsiz Tistu, dört mer-

divensiz Karolus ve dört mutfaksız Amélie ediyor... Demek insanlar bahçelerini, ülkelerini, bacaklarını ya da ailelerinden birini bu makineler yüzünden yitiriyorlar... Demek öyle!"

Tistu'nun çevresinde çekişler inip kalkmaya, örsler kızışmaya devam ediyordu.

"Peki, siz kimin tarafını tutuyorsunuz Bay Trunadis?" diye sordu Tistu, gürültünün sesini olabildiğince duyurmaya çalışarak.

"Ne dedin?"

"Bu savaşta siz kimden yanasınız?"

"Cartlar'dan yanayım," diye bağırdı Bay Trunadis.

"Ya babam?"

"O da öyle."

"Niçin?"

"Çünkü onlar çok eski dostlarımız."

"İnsan eski dostları saldırıya uğradığında yardım etmeli elbette," diye düşündü Tistu.

"Öyleyse bu toplar Cartlar'a gidiyor, öyle mi?"

"Yalnızca sağdakiler. Diğerleri Curtlar'a gidecek," diye bağırdı Bay Trunadis.

"Nasıl yani?" diye öfkeyle haykırdı Tistu.

"Çünkü onlar çok iyi müşterimizdir."

Bu durumda Mirepoil'de üretilen toplar birbirlerine karşılıklı ateş saçacak, her iki tarafta da bir bahçeyi yok edecekti.

"Ticaret budur," diye ekledi Bay Trunadis.

"O zaman sizin ticaretiniz iğrenç bir şey!"

“Ne dedin?”

Çekiçlerin gümbürtüsü Tistu'nun sesini bastıracağı için Bay Trunadis eğilmek zorunda kalmıştı.

“Sizin ticaretiniz iğrenç dedim.”

Tistu'nun suratında korkunç bir tokat patladı. Cartlar'la Curtlar'ın savaşı bir anda Tistu'nun yanağına kadar uzanmıştı.

“Al sana savaş! Bir açıklama bekliyorsun, kendi görüşünü açıklıyorsun, sonra da paaat! Tokadı yiyorsun. Ben de senin pantolonuna kaktüs ya da ısır-gan ekersem işte o zaman görürsün gününü!” diye söyleniyordu Tistu. Bay Trunadis'e bakarken gözleri yaşlarla dolmuştu. “Evet, senin pantolonunun içine kaktüs de, ısır-gan da çok iyi gider...”

Parmaklarını sıkıp duruyordu... İşte tam o sırada parlak bir fikir geldi aklına.

Siz de anlamışsınızdır, fabrika dersi orada sona erdi. Tistu çift sıfır aldı. Bay Trunadis hemen Beybaba'ya haber verdi. Beybaba çok üzüldü. Bir gün onun yerini alacak, Mirepoil'in efendisi olacak küçük Tistu'su böyle güzel bir işi devralmaya pek de hevesli görünmüyordu.

“Onunla ciddi bir konuşma yapmam gerekiyor. Nereye gitti?” diye sordu Beybaba.

“Her zamanki gibi gidip bahçıvanın yanına sığındı,” dedi Bay Trunadis.

“Peki, onunla daha sonra ilgilenirim. Şimdi şu teslimat işlerini bitirelim.”

Malların bir an önce teslim edilmesi gerektiğinden, fabrika aralıksız çalışıyordu. Her gece dokuz bacanın tepesi kıpkırmızı ışıltılar saçıyordu.

Ama o gece, akşam yemeğine zaman ayıramayan ve camlı bir kuleden atölyelerindeki çalışmalarını denetleyen Beybaba büyük bir sürprizle karşılaştı. Sevgili Tistu'su fabrikaya geri dönmüştü, tüfek dolu sandıkların yanında dolanıyor, kamyonlara tırmanıyor, motorların üzerine eğiliyor, toplar arasında geziniyordu.

"Benim cesur oğlum! İşte karnesindeki çifte sıfırı kurtarmaya çalışan bir çocuk. Aferin! İnsan asla umudunu kaybetmemeli!" diye düşünürken göğsü kabardı Beybaba'nın.

Gerçekten de Tistu hiç bu kadar meşgul, bu kadar ciddi görünmemişti! Ceplerinden sürekli küçük kâğıt parçaları çıkarıp duruyordu.

"Not alıyor sanki," diye düşündü babası. "Makinelerin arasında parmaklarını sıkıştırmasa bari. Çok iyi bir çocuk bu, hatalarından ders çıkarmasını biliyor."

Beybaba'yı bekleyen başka sürprizler de vardı.

Bomba Haberler Birbirini İzliyor

Gazetelerin savaş haberlerini iri puntolarla verdiğini bilmeyen yoktur. Bu puntolar özel bir dolapta saklanır. Mirepoil'in ünlü gazetesi *Mirepoil Kıvılcımı*'nın genel yayın yönetmeni de bu büyük puntoların bulunduğu dolabın önünde kıvranıp duruyordu.

Yayın yönetmeni dört dönüyor, derin nefesler alıyor, ter döküyordu. Bütün bu davranışlar, bildiğiniz üzere, heyecan ve şaşkınlık belirtisidir. Anlayacağınız, adamcağızın canı çok sikkindi.

Bir an büyük zafer kutlamalarında kullanılan bü-

yük bir harfe el atıyor, sonra yerine bırakıveriyordu. Sonra da çok iyi gitmeyen savaşlarda, bitmeyen çarpışmalarda, orduların beklenmedik gerilemelerinde kullanılan orta büyüklükte bir punto seçiyordu. Ama bu da doğru bir ölçü olmuyor, dolaba geri dönüyordu.

Bir ara "Şeker Yolu Kesildi" ya da "Reçele Zam" gibi herkesin keyfini kaçıran haberlerde kullanılan en küçük puntolarda karar kıldı. Ama bunlar da işini görmüyor, *Kıvılcım* gazetesinin müdürü iç geçirmeyi sürdürüyordu. Adamcağızın canı gerçekten de çok sıkkındı.

Mirepoil sakinlerine, sadık okurlarına hiç beklenmedik, üstelik çok ağır sonuçlar doğurabilecek bir haber vermek zorundaydı ama bunu nasıl yapacağını bilemiyordu. Cartlar'la Curtlar arasındaki savaş gerçekleşmeyecekti. Gelin de kamuoyuna bir savaşın bir anda nasıl da kesiliverdiğini anlatın bakalım. Kazanan yok, yenilen yok, uluslararası görüşmeler yok, hiçbir şey yok!

Ah, zavallı genel yayın yönetmeni! Başsayfaya şöyle koskoca, can alıcı başlıklar atmak için neler vermezdi: *Cartlar Kuzey Cephesinde İlerliyor* ya da *Curt Orduları Düşmanı Püskürttü!*

Ama bütün bunlar hayal olmuştu. Pembe badem şekerine gönderilen muhabirlerin hepsi aynı şeyi söylüyordu: Savaş gerçekleşmemişti. Bunun sorumlusu olarak da Mirepoil fabrikalarından çıkan silahla-

rın kalitesi gösteriliyor, Beybaba'nın, onun atölyeleri ve işçilerinin teknik becerileri sorgulanıyordu.

Kısacası, gerçek bir felaket söz konusuydu!

Kıvılcım gazetesinin yayın yönetmeniyle birlikte bu trajik olayların gelişimini aktarmaya çalışalım.

Silah sandıklarında tırmanan, sürünen, yapışan bitkiler kök salmıştı. Nasıl olmuş da orada bitivermişlerdi? Hem niçin? Kimse bunu açıklayamıyordu.

Hanımelleri, beyaz asma, gündüz asmaları, çardak sarmaşıkları, bağboğlanlar, karabaşaklar tabancaların, makineli tüfeklerin, tankların çevresini sarmış, banotunun reçinesi silahları berbat etmişti.

Cartlar da Curtlar da bu kasaları açmaya bile yeltenmemişlerdi.

Savaş muhabirleri telgraflarında özellikle küçük kırmızı meyvelerinde kancalı dikenler bulunan dulavratotunun zararlı etkisinden söz ediyorlardı. Bu bitki süngülere dolanmıştı. Çiçek açmış tüfekler, batmayan süngüler, güzelim çiçeklerle zararsız hale gelmiş bu silahlar ne işe yarardı ki? Hepsini çöpe atmak gerekiyordu.

Özenle gri, sarı renklere boyanmış o muhteşem kamyonlar da işe yaramaz olmuştu! Koltuklarını dikenli böğürtlenler, çeşit çeşit ısırganlar öyle bir sarmıştı ki binenler hemen kaşınmaya başlıyordu. Savaşın tek gazileri de bu kamyonların sürücüleri oldu. Beyazlar içindeki hemşireler, kaşıntıdan popo-

larının üstüne oturamayan bu askerlere ılık bezlerle pansuman yaparak yaralarını iyileştirmeye çalıştılar.

Şimdi de dokunmabana çiçeğinin yol açtığı o vahim olaya geçelim. Basit bir tarla çiçeğinin savaşçıları bunca dehşete düşürmesi ancak bu çiçeğin en ufak dokunuşta patlayan kapçıkları olduğu bilinirse açıklanabilir.

Bu çiçekler motorların için doldurmuştu. Tankların karbüratörleri, motosikletlerin depolarını sarmıştı. Kontak anahtarı çevrilir çevrilmez, gaz pedalına basılır basılmaz boğuk patlama sesleri çıkıyor, bu gümbürtü her yere yayılıyor, her yerde işitiliyordu. Bu patlamalar kimseye zarar vermese de askerlerin moralini bozmaya yetti.

Gelelim tanklara. Tankların kuleleri tıkanmıştı. Katırtırnakları, büyük kıraçaotları ve mübarekotları araçların çevresinde birbirine dolanmış, her yere kök salmış, tomurcuklarını, dikenli dallarını uzatmışlardı. Dolayısıyla tanklar da işe yaramaz durumdaydı.

Bu gizemli çiçeklenmeden payını almamış tek bir araç yoktu. Her yerde bitkiler; inatçı, yerinde durmaz, sanki kendi isteğiyle hareket eden bitkiler vardı.

Gaz maskelerinin içinde hardal otları bitmişti. *Kıvılcım* gazetesinin muhabirinin aktardıklarına göre, bu maskelere bir metreden fazla yaklaşanlar en az elli kez hapşırıyordu.

Megafonların içiniyse pis kokulu otlar sarmıştı.

Subaylar, yabancı sarımsaklarla leş papatyaların bittiği bu gereçleri kullanmaktan vazgeçmek zorunda kaldılar.

Sessiz, neye uğradığını şaşırmış, elinden hiçbir şey gelmeyen iki ordu karşı karşıya kalakaldılar.

Kötü haber çabuk yayılır. Beybaba olup bitenlerden çoktan haberdar olmuştu. Ürettiği silahlar baharda akasyalar gibi çiçeklenmiş biri nasıl bir umutsuzluğa kapılır, kestirmek zor olmasa gerek.

Kendisine o korkunç telgrafları okuyan *Kıvılcım* gazetesinin yayın yönetmeniyle sürekli bağlantıdaydı... Yine de bir umut vardı, toplar, Mirepoil'in o ünlü topları.

"Ellerinde iyi toplar varsa yerinden kımıldayamayan iki ordu bile birbirine saldırabilir," diyordu Beybaba.

Akşama kadar beklediler. Son bir telgraf tüm umutları yok etti.

Mirepoil'in topları ateşlenmesine ateşlenmişti de top yerine çiçek yağdırmıştı.

Cartlar'ın cephesi yüksükotu, çançiçeği ve mine yağmuruna tutulunca onlar da karşı cepheye düğünçiçekleri ve papatyalarla karşılık vermişlerdi. O arada bir demet menekşe bir generalin şapkasını kafasından uçuruvermişti!

Bir ülkeyi güllerle işgal edemezsiniz çiçek savaşlarıysa tarihte asla ciddiye alınmamıştır.

Cartlar'la Curtlar arasında çok geçmeden barış antlaşması imzalandı. İki ordu da geri çekildi, pembe badem şekeri rengindeki çöl ise kendi göğüne, yalnızlığına ve özgürlüğüne kavuştu.

Yürekli Tistu Kendini Ele Veriyor

İnsanı derin uykusundan uyandıran sessizlikler vardır. O sabah Tistu yataktan fırlayıverdi, fabrikanın sağır edici sireni çalmamıştı çünkü. Hemen pencereye koştu.

Mirepoil fabrikası kapanmıştı; dokuz bacanın dumanı tütmüyordu artık.

Tistu bahçeye indi. Bay Posbıyık el arabasına oturmuş gazetesini okuyordu. Oysa pek gazete okuduğu görülmemişti.

"Gel bakalım! İyi iş becerdin, ne diyebilirim ki? Bu kadar başarılı olabileceğini düşünmezdim doğrusu!" diyerek karşıladı Tistu'yu.

Bay Posbıyık'ın yüzü ışıltılı oldu. Tistu'yu öptü, daha doğrusu kafasını bıyıklarına sardı.

Sonra da görevlerini tamamlamış insanların hüznüyle ekledi:

"Artık sana öğretecek bir şeyim kalmadı. Boynuz kulağı geçti. Dev adımlarla ilerliyorsun."

Bay Posbıyık gibi bir öğretmenden gelen bu övgü Tistu'nun yüreğini ısıttı.

Daha sonra ahırda Jimnastik'e rastladı.

Tistu onun yumuşacık, kum rengi kulağına fısıldadı:

"Ne harika, öyle değil mi? Çiçeklerle bir savaşı durdurdum."

Midilli bu işe pek de şaşmış görünmüyordu.

"Bu arada canım bir demet akyonca çekti. Kahvaltıda akyoncaya bayılırım ama otlakta hiç kalmamış. Aklında bulunsun, bir ara parmağın değer-se..."

Bu sözler Tistu'yu hayretler içinde bıraktı. Midillinin konuşuyor olması değildi onu şaşırtan. Uzun zamandır farkındaydı bunun... Yeşil parmaklı olduğunu midillinin de biliyor olmasına şaşmıştı.

"Neyse ki Jimnastik benden başkasıyla konuşmuyor," diye düşündü.

Sonra dalgın dalgın eve yürüdü. Bu midilli gerçekten de çok şey biliyordu.

Pırıldayan Ev'de her zamankinden farklı bir hava

esiyordu. Öncelikle camlar eskisi gibi parlamıyordu. Amélie fırının önünde *Nino, Nino, kendine neler ettin Nino* diye şarkı söylemiyordu. Uşak Karolus tırabzanı parlatmıyordu.

Anneck yolculuğa çıktığı günlerdeki gibi sabahın sekizinde odasından çıkmıştı. Yemek salonunda süt-lü kahvesini içiyordu; daha doğrusu kahvesi önünde duruyor ama o elini bile sürmüyordu. Tistu'nun oradan geçtiğini fark etmedi bile.

Beybaba işe gitmemişti. Büyük salonda Bay Trunadis'le birlikteydi. İkisi de büyük adımlarla volta atıyor, arada birbirlerine çarpıyor, sonra arkalarını dönüp salonu arşınlamaya devam ediyorlardı. Konuşmaları her yerden duyuluyordu.

"Felaket! Onurumuz ayaklar altında! İflas! İşsizlik!" diye haykırıyordu Beybaba.

Bay Trunadis'in sesi de bulutların arasında patlayan gökgürültüsü gibi yankılanıyordu:

"Arkamızdan iş çevirdiler... Barışseverlerin oyununa geldik..."

"Ah, toplarım! Benim güzel toplarım!" diyordu Beybaba.

Kapı aralığından onları izleyen Tistu araya girmeye cesaret edemiyordu.

"Büyükler böyle işte," diye düşündü. "Bay Trunadis bana herkesin savaşa karşı olduğunu, bunun engellenemeyecek bir kötülük olduğunu söylü-

yordu. Ben burada bir savaşa engel oluyorum. Şimdi sevineceklerine öfkeleniyorlar.”

Volta atarken Bay Trunadis’in omzuna çarpan Beybaba avaz avaz haykırıyordu:

“Ah, o toplarımaya çiçek eken budalayay bir elime geçirsem!”

“Ah, ben de onu bir elime geçirsem!” diye karşılık veriyordu Bay Trunadis.

“Belki de insanların marifeti değildir Belki de doğaüstü güçler işin içine girmiştir...”

“Bir soruşturma başlatmalı... Bence büyük bir ihanet var ortada.”

Tistu, bildiğiniz gibi gözü pek bir çocuktuydu. Kapıyı açtı, büyük kristal avizenin altında, çiçekli halının tam ortasında, Beybaba’nın portresinin tam karşısında durdu. Bir an soluklandı:

“Topların içine çiçekleri ben diktim,” deyiverdi.

Sonra gözlerini kapatıp tokadı bekledi. Tokat gelmeyince tekrar gözlerini açtı.

Beybaba salonun bir köşesinde, Bay Trunadis öbür köşesinde kalakalmıştı. İkisi de Tistu’ya bakıyor olsa da onu görmüyor gibiydiler. Onu dinleyip anladıkları bile kuşkuluydu.

“Bana inanmıyorlar,” dedi Tistu. Sonra da doğru söylediğini kanıtlamak için başarılarını teker teker saydı.

“Gecekondu bölgesindeki çançiçekleri de benim

işimdi! Cezaevindeki çiçekler de öyle! Hasta küçük kız için menekşeden örtüyü de ben yaptım! Aslan kafesindeki baobab ağacını da!”

Beybaba'yla Bay Trunadis heykel gibi dikilmeye devam ettiler. Tistu'nun anlattıkları belli ki kafalarına girmiyordu. Bir saniye sonra şunları söyleyecek gibi duruyorlardı, “Saçmalamayı kes ve büyükleri rahat bırak bakalım!”

“Övündüğümü düşünüyorlar,” dedi Tistu kendi kendine. “Onlara doğru söylediğimi kanıtlamalıyım.”

Beybaba'nın portresine yaklaştı. Mirepoil Silah Fabrikası'nın saygıdeğer sahibinin tabloda kolunu dayadığı topa iki parmağını değıdirip birkaç saniye orada tuttu.

Tuvalde hafif bir kıpırdanma oldu, derken topun ağzında hemen oracıkta yaprak veren bir müge belirdi.

“İşte böyle,” dedi Tistu. “Ben yeşil parmaklıyım.”

Bay Trunadis'in kıpkırmızı, Beybaba'nınsa bembeyaz kesilmesini bekliyordu. Ama beklenenin tam tersi oldu.

Beybaba bir koltuğa yığıldı, suratı kıpkırmızıydı. Patates gibi sararmış Bay Trunadis ise boylu boyunca halının üstüne yuvarlandı.

Tistu bu iki sahneyi görünce topların içinde çiçek yetiştirmenin büyükleri çok rahatsız ettiğine karar verdi.

Salondan çıktı, bu kez yanağına bir fiske bile vurulmamıştı. Gözü peklik ne olursa olsun ödüllendiriliyordu demek ki!

Bazı Büyükler Basmakalıp Düşüncelerinden Vazgeçiyor

Öykümüzü okurken fark etmişsinizdir belki, Beybaba hızlı karar veren bir adamdı. Buna karşın durumu iyice değerlendirip bir çözüm bulması bir haftasını aldı.

Çevresinde en iyi mühendisleriyle Bay Trunadis'in de katıldığı birçok yönetim kurulu toplantısı yaptı. Tek başına çalışma odasına kapanıp başı ellerinin arasında uzun saatler geçirdi. Notlar aldı; sonra kâğıtları yırtıp attı.

Sonuçta şöyle bir durumla karşı karşıyaydı: Tistu yeşil parmaklıydı. Yeşil parmaklarını kullanıyordu, yeşil parmaklarını kullanarak Mirepoil fabrikasının kapanmasına neden olmuştu. Hep Mirepoil'den mal alan savaş bakanları ve generaller siparişlerini hemen iptal etmiş, fabrikayla ilişkilerini kesmişlerdi.

"Çiçekçiye gideriz daha iyi!" demişlerdi.

Hayal gücünden yoksun bazı insanların aklına gelebilecek bir çözüm vardı elbette: Düzeni bozduğu için Tistu'yu bir yere kapamak, bozguncunun etkisiz hale getirildiğini basın yoluyla herkese duyurmak, alıcıların elinde kalmış çiçekli topları olağan toplarla değiştirmek ve tüm generallere fabrikanın tıpkı eskisi gibi çalışacağını bildirmek.

Ama Bay Trunadis... Evet, Bay Trunadis'in kendi bile bu çözüme karşı çıktı.

"Böyle bir yıkımdan sonra toparlanmak kolay değil," dedi sesini yükseltmeden. "Mallarımıza uzun süre kuşkuyla bakılacak. Hem sonra Tistu'yu bir yere kapamak da işe yaramaz. Kökleriyle duvarları yıkabilecek çınarlar yetiştirip kaçır gider. Doğanın gücüyle boy ölçüşülmez."

Bay Trunadis çok değişmişti! Kulakları salonda yığılıp kaldığı günden beri kızarmıyordu, sesi yumuşamıştı. Hem ayrıca gizlemenin bir anlamı yok, Bay Trunadis, Tistu'yu tutukluların giysisi içinde, bir cezaevinde volta atarken düşünemiyordu, bu cezaevi çiçeklerle donatılmış olsa bile. Tanımadığınız insanlar için cezaevi seçeneğini büyük bir rahatlıkla aklınıza getirebilirsiniz. Ama küçük bir oğlan çocuğu söz konusu olunca işler değişir.

Azarlarına, verdiği sınırlara, attığı tokada karşın, Bay Trunadis cezaevinden söz edildiği anda Tistu'yu çok sevdiğini, ona bağlandığını, onsuz kalmaya da-

yanamayacağını anlamıştı. Bazı insanlar ne kadar bağırıp çağırsalar da böyle yufka yürekli olabilirler işte.

Beybaba da Tistu'nun kapatılmasına karşı çıkarıldı zaten. Söylemiştim ya, Beybaba iyi insandı. Hem iyi yürekli hem de top tüccarı. İlk bakışta birbiriyle bağdaşmıyor öyle değil mi? Kendi çocuğunu deli gibi seviyordu ama başkalarının çocuklarını yetim bırakmak için top tüfek ürettiyordu. Böyle durumlara sanıldığından daha çok rastlanır.

"İki büyük başarımız vardı," dedi Ancecik'e. "En iyi topları ürettiyorduk ve Tistu'yu mutlu etmiştik. Görünen o ki bu iki başarıyı daha fazla bir arada götürmeyeceğiz."

Ancecik tatlı, güzel, kibar bir kadındı. Büyüleyici biriydi. Kocasının sözlerini büyük bir ilgi ve hayranlıkla dinlerdi. Şu uğursuz Cart-Curt savaşından beri, nedenini bilmesede biraz suçluluk duyuyordu. Çocuklar büyüklerin düzenini bozduğunda, biraz olsun sıkıntı yaşadıklarında, anneleri hep bir parça suçluluk duyar.

"Ne yapsak sevgilim, bilemiyorum ki?" dedi.

"Hem Tistu'nun hem de fabrikanın geleceği beni kaygılandırıyor. Bu çocuğun geleceğini hazır etmiştik; ben nasıl babamın yerine geçtiysem onun da benim yerimi alacağını sanıyorduk. İzleyeceği yol hazırды, servet, saygınlık..."

"Ama bu çok basmakalıp bir düşünceydi," dedi Annecik.

"Evet öyle. Basmakalıp ve işin kolayına kaçan bir düşünce. Şimdi başka bir yol bulmalıyız. Silah üretimi bu çocuğa göre değil belli ki..."

"Bahçeciliğe eğilimi var sanırım."

Beybaba, Bay Trunadis'in durumu kabullenen sözlerini anımsadı, "Doğanın güçleriyle boy ölçüşülmez."

"Bu güçlerle boy ölçüşülmez elbette ama belki onlardan yararlanılabilir."

Beybaba ayağa kalktı, üç adım atıp döndü, yeleğini çekiştirdi.

"Sevgilim, kararımı açıklıyorum."

"Çok doğru bir karar aldığına eminim," dedi gözleri yaşlarla dolan Annecik. Çünkü Beybaba'nın yüzünde o anda gerçekten de kahramanlara yaraşır, heyecan verici bir ifade vardı. Saçları her zamankinden de fazla parlıyordu.

"Top fabrikasını çiçek fabrikasına dönüştüreceğiz!"

Büyük işadamları güçlükler karşısında böyle aniden silkinip yön değiştirebilir.

Çalışmalar hemen başladı. Çok büyük bir başarı elde ettiler.

Menekşelerle düğünçiçeklerinin savaşı konusunda dünyanın her yerinde epeyce yazılıp çizilmişti.

Kamuoyu hazırdı. Önceden yaşananlar, gizemli çiçeklenmeler, kentin adının "Çiçekkent" olarak değiştirilmesine kadar, her şey yeni fabrikanın gelişimine katkıda bulundu.

Tanıtım işleriyle görevlendirilen Bay Trunadis çevredeki tüm yolları şu tabelalarla donattı:

Bir gecede büyüyen çiçekler yetiştirin

Ya da:

Mirepoil'in çiçekleri taşa bile açar

Ama en iyi sloganı şu olmuştu kuşkusuz:

Savaşa karşı çıkın

Çiçeklerle karşı çıkın

Müşteriler fabrikaya akın etti ve Pırıldayan Ev eski günlerdeki havasına kavuştu.

Tistu'nun Öğrendiği Son Şey

Öyküler asla beklediğiniz yerde son bulmaz. Anlatacak bir şey kalmadığını düşünmüş olabilirsiniz; Tistu'yu çok iyi tanıdığınızı sanmış olabilirsiniz. Ama bilin ki hiç kimseyi tam olarak tanıyamazsınız. En iyi dostlarımızın bile bizden gizlediği özellikleri olabilir.

Tistu, yeşil parmaklı olduğunu kimseden gizlemiyordu artık. Tam tersine, herkes bundan söz ediyordu. Tistu yalnızca Mirepoil'de değil tüm dünyada tanınan bir çocuk olup çıkmıştı.

Fabrika tıklar tıklar işliyordu. Dokuz bacayı tepeden tırnağa yeşillik ve göz alıcı çiçekler sarmıştı.

Atölyelerden ender bulunan çiçeklerin kokusu yükseliyordu.

Apartman dairelerini döşemek için çiçekli halılar dokunuyor, duvarları kaplamak için kâğıt ya da kumaş yerine çiçekten döşemelikler üretiliyordu. Vagonlar dolusu bahçe alıcılara gönderiliyordu. Beybaba bir gökdelen için bile sipariş almıştı. Çünkü söylenenlere göre, orada yaşayan insanlar sık sık nöbet geçirip kendilerini yüz otuzuncu kattan aşağı atmaya kalkışıyordu.

Topraktan o kadar uzakta yaşayınca ister istemez keyifler kaçıyor olmalıydı. Çiçeklerin bu nöbetlere engel olacağı düşünülüyordu.

Bay Posbıyık tarım başdanışmanlığına getirilmişti. Tistu sanatını gün geçtikçe kusursuzlaştırıyordu. Şimdi de yeni çiçekler yaratır olmuştu. Her taçyaprağı gökyüzünden bir parça gibi duran mavi güller yaratmayı başarmıştı örneğin. Ayrıca iki yeni güneş çeşitlemesi üstünde çalışıyordu: Gündoğumundaki güneşin rengiyle, bakıra çalan günbatımı renginde iki çiçek.

İşini bitirince sağlığına kavuşan küçük kızla birlikte bahçede oynuyordu. Jimnastik ise artık akyoncadan başka şey yemez olmuştu.

"Artık mutlu musun?" diye sordu bir gün Jimnastik, Tistu'ya.

"Hem de nasıl!" dedi Tistu.

“Canın sıkılmıyor mu?”

“Neden sıkılsın ki?”

“Bizi bırakıp gitmek istemiyor musun? Hep bizimle mi kalacaksın?”

“Elbette. Niye böyle saçma bir şey sordun ki?”

“Aklıma geldi işte...”

“Ne demek istiyorsun? Benim öyküm burada bitmedi mi yani?”

“Göreceğiz... Göreceğiz,” dedi Jimnastik, sonra da akyoncaları yemeye devam etti.

Birkaç sabah sonra, Pırıldayan Ev’de herkesi üzen bir haber alındı. Bahçıvan Bay Posbıyık uykusundan uyanamamıştı.

Anneçik, Tistu’ya durumu şöyle açıkladı:

“Bay Posbıyık sonsuza dek dinlenmeye karar verdi canım.”

“Gidip nasıl uyuduğunu görebilir miyim?”

“Hayır canım, olmaz. Artık onu göremezsin. Çok, çok uzun bir yolculuğa çıktı ve bir daha geri dönmeyecek.”

Tistu pek bir şey anlamamıştı. “İnsan gözleri kapalı yolculuk edemez ki,” diye geçirdi aklından. “Uyuyorsa eğer en azından bana bir iyi geceler dileyebilirdi. Yolculuğa çıktıysa da veda edebilirdi. Bu söylenenler çok anlamsız; benden bir şey gizliyorlar.”

Gidip aşçı Amélie’ye sordu.

"Zavallı Posbıyık gökyüzüne çıktı; artık bizlerden daha mutlu," dedi Amélie.

"Mutluysa eğer neden zavallı diyorlar ona; zavallıysa ne diye mutlu olsun ki?" diye düşündü Tistu.

Uşak Karolus ise bambaşka bir görüşteydi. Ona göre Bay Posbıyık bundan böyle mezarlıkta, toprağın altında yatacaktı.

Bu görüşlerin hiçbiri birbirini tutmuyordu.

Bay Posbıyık yerde miydi, gökte mi? Artık bir karar vermek gerekiyordu. Bahçıvan her yerde olamazdı ya...

Tistu gidip Jimnastik'le konuştu.

"Ne olduğunu biliyorum ben. Bay Posbıyık öldü," dedi midilli.

Jimnastik her zaman doğruyu söylerdi, ilkelerinden biri de buydu.

"Öldü mü?" diye haykırdı Tistu. "Ama savaş çıkmadı ki?"

"Ölmek için ille de savaş çıkmasına gerek yok. Savaş fazladan ölüm getirir, o kadar... Posbıyık öldü çünkü çok yaşlıydı. Her yaşamın sonunda ölüm vardır."

Tistu için güneşin parıltısını yitirmiş, çimenler kararmış, hava solunmayacak duruma gelmişti. Büyükler bu hastalığa yalnızca kendilerinin yakalandığını düşünürler ama Tistu'nun yaşındaki küçük çocuklar da acı denen bu hastalığın ne olduğunu çok iyi bilirler.

Tistu kollarını Jimnastik'in boynuna doladı, başını yelelerine gömüp bir süre ağladı.

"Ağla Tistu, ağla, ağlamak iyidir," diyordu Jimnastik. "Büyükler ağlamamak için tutarlar kendilerini. Oysa gözyaşları insanın içinde donmayagörsün, o vakit yürekler kaskatı kesilir."

Ama Tistu parmakları işe karışmadıkça acıya boyun eğmeyen tuhaf bir çocuktü.

Gözyaşlarını sildi, kendini toparlamaya çalıştı.

"Gökte mi, yerde mi?" diye yineleyip durdu.

Durumu yakından görmeye karar verdi. Ertesi gün, öğle yemeğinden sonra, bahçeden çıkıp karşı tepenin yamacındaki mezarlığa gitti. Güzel bir mezarlıktı, ağaçlarla doluydu, hiç de hüzünlü bir yere benzemiyordu.

Güzelim kara servileri görünce, "Gecenin alevleri burada gün boyu yanıyor sanki," diye düşündü.

Elinde tırmıkla çiçek tarhlarını temizleyen bir bahçıvan gördü arkadan. Bir an çılgınca bir umuda kapıldı... Ama bahçıvan yüzünü dönünce gördü ki... Tistu'nun aradığıyla en ufak bir ilgisi olmayan, sıradan bir mezarlık bahçıvanıydı karşıdaki.

"Bayım, Bay Posbiyık'ın nerede olduğunu biliyor musunuz acaba?"

"Sağdan üçüncü sırada," diye cevap verdi bir yandan işini sürdüren bahçıvan.

"Burada o zaman," diye düşündü Tistu.

Söylenen yere gitti, mezarlar arasında ilerleyip sonuncusunun, en yeni olanının önünde durdu. Mezartaşında Çiçekkent'teki öğretmenin kaleme aldığı şu yazı okunuyordu:

*Burada Posbıyık Usta yatıyor,
Çiçek dostu bahçıvan!
Ey yolcu,
Gözyaşını esirgeme ondan!*

Tistu hemen işe koyuldu. "Bay Posbıyık güzel bir şakayık görse dayanamaz. Gözyaşlarını tutamaz," diyordu içinden. Parmağını toprağa daldırdı, bir süre bekledi. Şakayık topraktan çıktı, yükseldi, çiçeklendi, ağır başını mezar taşına doğru eğdi. Ama taş yerinden kımıldamadı.

"Şöyle mis gibi kokular olsa... O koca bıyıklarının altında burnu ne iyi koku alırdı ama," diye düşündü Tistu. O anda sümbüller, karanfiller, leylaklar, mimosalar bitiverdi. Çiçekler birkaç dakika içinde mezarı sardı. Ama mezar yine de mezar olarak kaldı.

"Hiç bilmediği bir çiçek de olmalı. İnsan çok yorğun olsa da meraktan uyanabilir."

Ama gizemler ölüme vız gelir. Asıl gizem ölümdedir.

Tistu bir saat boyunca eşi benzeri görülmemiş bir çiçek bahçesi yaratmak için elinden geleni ardına

koymadı. Anten biçiminde iki başçığı olan, iki taç-yaprağı en ufak esintide titreşen bir kelebek-çiçeği yarattı. Yine de bir sonuç alamadı.

Elleri kapkara, başı önünde yola koyulduğunda, ardında daha önce benzerine rastlanmamış bir mezar bırakmış ama Bay Posbıyık'tan yine de bir cevap alamamıştı.

Tistu koşarak çayırı geçip Jimnastik'in yanına geldi.

"Ne oldu biliyor musun Jimnastik?"

"Evet, biliyorum. Ölümün çiçeklerin iyileştiremediği tek hastalık olduğunu öğrendin."

Midilli ders vermeyi çok sevdiği için ekledi:

"İşte bu nedenle, ölüm denen şey varken insanların sürekli birbirlerine zarar vermeye çalışması ne kadar budalaca bir düşün."

Tistu, başı yukarıda, bulutlara bakıyor ve düşünüyordu.

Sonunda Tistu'nun Kim Olduğu Anlaşılıyor

Bir süredir kafasını meşgul ediyordu; tüm vaktini alıyordu, ondan başka şey düşünmez olmuştu. Ne mi? Bir merdiven.

"Tistu bir merdiven yapıyormuş; acaba aklından neler geçiyor?" diye konuşuluyordu Mirepoil'de.

Ama daha ötesini kimse bilmiyordu. Bu merdiveni nereye koyacaktı? Ne için kullanacaktı? Bir kule ya da çiçek açmış bir ev değil de neden bir merdiven yapmak istiyordu?

Tistu açık seçik bir cevap vermiyordu bu sorulara.

"Bir merdiven yapmak istiyorum, hepsi bu," diyordu.

Merdivenin yerini belirlemişti, çayırılığın tam ortasında yükselecekti.

Merdivenleri genelde marangozlar yapar. Ama Tistu tahta bile kullanmıyordu.

Kollarını iki yana olabildiğince açarak parmaklarını toprağın derinliklerine daldırıp işe koyuldu.

"Bu merdivenin kökleri çok sağlam olmalı," diye açıkladı Jimnastik'e. Midillisi tüm bu çalışmalarını ilgiyle izliyordu.

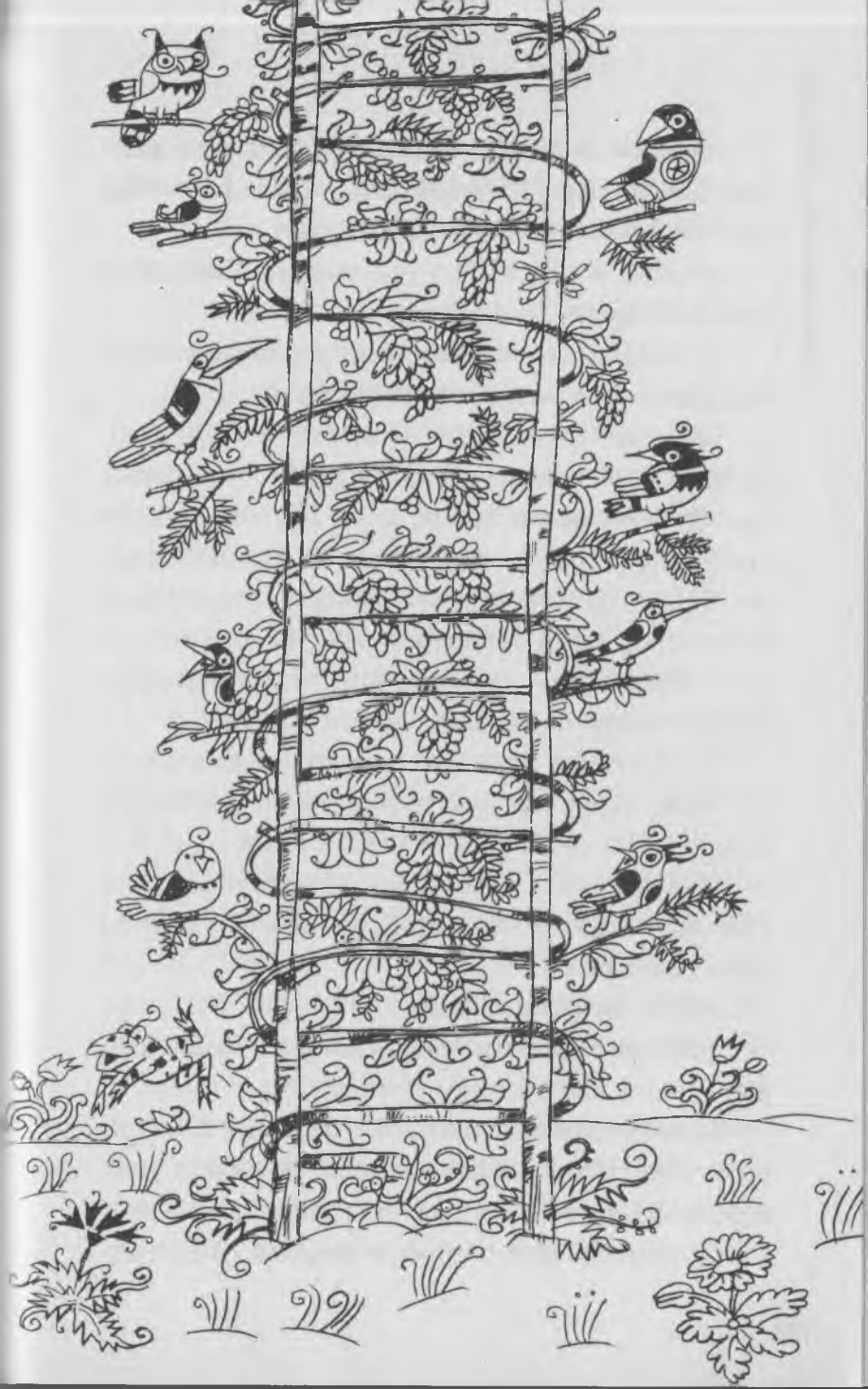
İki ağaç yükseldi topraktan, dalları sık, uzun mu uzun iki ağaç. Bir haftadan kısa bir süre içerisinde, boyları üç metreyi buldu. Tistu her sabah, Bay Posbıyık'tan öğrendiklerini harfi harfine uygulayarak, kısa bir konuşma yapıyordu onlarla. Bu yöntem çok iyi sonuçlar verdi.

Ağaçların ikisi de ender rastlanan cinstendi. Gövdeleri İtalyan servileri gibi ince ama porsuk ağacı ve şimşirinki kadar sertti. Yaprakları meşeninkilere benzer şekilde dantel gibiydi. Meyvalarıysa çam kozalakları gibi dikine büyüyordu.

Ağaçların boyu altmış metreyi aştıktan sonra, dantel gibi yapraklar yerlerini mavimsi iğneciklere bıraktılar. Daha sonra iğneciklerin ucunda tomurcuklar başverdi. Uşak Karolus bunların kendi ülkesinde çok iyi bilinen cinsten, üvez ağacı diye adlandırılan bir ağaç olduğunu söyledi.

Aşçı Amélie karşı çıktı:

"Bunlar üvez ağacı öyle mi? Ağaçların tepesindeki mis kokulu al salkımları görmüyor musun? Akasya bunlar, ben bu işi bilirim, ünlü hamur tatlıma bu ağacın çiçeklerinden koyuyorum çünkü."

Ama Amélie de tıpkı Uşak Karolus gibi hem haklıydı hem de değildi. Herkes bu ağaçlarda en sevdiği türü görüyordu. Adsız ağaçlardı bunlar.

Bir süre sonra boyları yüz metreye ulaştı. Sisli havalarda tepeleri görünmez oldu.

Ne kadar uzun olurlarsa olsunlar, yan yana duran iki ağaçtan merdiven olmaz diyebilirsiniz.

İşte morsalkım tam o sırada ortaya çıktı. Şerbetçiotuyla aşılınmış çok değişik bir morsalkımdı bu. Ayrıca iki ağaç arasında, enine büyüme gibi bir marifeti vardı. Gövdelerden birine sıkı sıkıya tutunuyor, ileri atılıp öteki gövdeye sarılıyor, onun etrafını üç kez sarıp kendi dallarıyla bir düğüm oluşturuyor, sonra biraz yukarı çıkıp ters yönde harekete geçiyordu. Merdivenin basamakları böyle oluştu işte.

En hayranlık uyandırıcı şeyse bu morsalkım bir anda çiçek açmaya başladığında gerçekleşti. Gökyüzünden mor bir perde inmişti sanki.

"Bay Posbıyık söyledikleri gibi gökyüzündeysen eğer bu merdivene tutunup aşağı inebilir," diyordu Tistu Jimnastik'e.

Midilli cevap vermiyordu.

"Onu göremediğim, nerede olduğunu da bilmediğim için çok üzülüyorum," diyordu Tistu.

Merdiven uzamayı sürdürdü. Gazeteler fotoğraflarını çekip altına şunları yazdılar: *Mirepoil'in çiçek merdiveni dünyanın sekizinci harikası.*

Okurlara ilk yedi harikanın hangileri olduğu so-

rusla cevap vermekte epeyce sıkıntı yaşarlardı. Siz de anne babanıza bir sorun bakalım, bilecekler mi?

Sonuçta, hiçbir şey Bay Posbıyık'ı yeryüzüne indiremedi.

"Üç sabah daha bekleyeceğim, yine olmazsa ne yapacağımı biliyorum," dedi Tistu.

Üçüncü günün sabahı oldu.

Tistu yatağından kalktığında ay kayboluyordu, güneş henüz doğmamıştı ve yıldızlar uykuya yenik düşmek üzereydi. Hava karanlık değildi ama gün de henüz doğmamıştı.

Tistu'nun üstünde uzun, beyaz geceliği vardı.

"Terliklerim nerede acaba?" diye düşündü. Biri yatağının altında, öteki komodinin üstündeydi.

Tırabzandan kayarak aşağı indi, sessiz adımlarla evden çıkıp çayırın ortasındaki merdivene ulaştı. Jimnastik de oradaydı. Tüyleri bakımsızdı, kulakları sarkmış, yelesindeki tüyler birbirine girmişti.

"Bu saatte ne işin var burada?" diye sordu Tistu.

"Dün gece ahıra dönmedim," diye cevap verdi midilli. "İtiraf etmem gerekirse bütün gece senin ağaçlarını kemirmeye çalıştım. Ama bana mısın demediler, gövdeleri çok sağlam. Dişlerim hiçbir işe yaramadı."

"Benim güzel merdivenimi devirmeye mi çalıştın? Ama neden? Yukarı çıkmama engel olmak için mi?" diye haykırdı Tistu.

"Evet," dedi Jimnastik.

Otların arasında çiğ taneleri parıldamaya başlamıştı. O sırada Tistu, gündeğumunun zayıf ışığında midillinin gözlerindeki yaşları fark etti.

"Hadi ama Jimnastik, böyle hıçkırarak ağlamana gerek yok, herkesi uyandıracaksın," dedi Tistu. "Neden kaygılanıyorsun ki? Yüksekten korkmadığımı bilirsin. Yukarı çıkmamla inmem bir olacak. Karolus uyanmadan burada olurum."

Ama Jimnastik ağlamaya devam etti.

"Biliyordum. Günün birinde bunun olacağını biliyordum," diyordu.

"Sana küçük bir yıldız getirmeye çalışacağım," dedi Tistu onu avutmak için. "Hoşça kal Jimnastik."

"Elveda," dedi midilli. Morsalkımdan basamakları tırmanan Tistu'yu izledi.

Tistu düzenli, hızlı, hafif adımlarla yükseliyordu. Bir süre sonra geceliği bir mendil kadar küçüldü.

Jimnastik boynunu öne uzattı. Tistu küçüldükçe küçülüyordu, neredeyse bir bilyenin, bir bezelyenin, bir iğne başının, bir toz taneciğinin boyutlarına inmişti. Tistu görünmez olduğunda, Jimnastik üzüntüyle merdivenin yanında uzaklaştı, hiç aç değildi ama gidip çayırdaki otlamaya başladı.

Ama Tistu merdivenin tepesinden aşağıyı görüyordu hâlâ.

"Şu işe bak," dedi. "Çayırlar masmavi olmuş."

Bir an durdu. O kadar yüksekten bakınca her şey

değişiyordu. Pırıldayan Ev parlıyordu parlamasına ama minicik bir elmasın ışıltısı gibiydi.

Rüzgâr, Tistu'nun geceliğini havalandırıyor.

"Sıkı tutunmalıyım," dedi. Sonra tırmanmayı sürdürdü. Ama Tistu'nun tırmanışı, zorlaşmak şöyle dursun, daha da kolaylaşıyordu.

Rüzgâr dinmişti. Bütün gürültüler, uğultular sessizliğe dönüşüyordu. Güneş devasa bir ateş topu gibi parılıyordu. Yeryüzü artık bir gölgeden başka şey değildi.

Tistu merdivenden geriye bir şey kalmadığını hemen anlayamadı. Yalnızca sevgili terliklerini yitirdiğini ve çıplak ayak kaldığını fark etti. Merdiven yoktu artık, yine de zorlanmadan, yorulmadan yukarı çıkmayı sürdürüyordu. Kocaman, bembeyaz bir kanat değdi vücuduna.

"Ne tuhaf, kuşsuz bir kanat!" diye düşündü.

Sonra bir anda koskocaman, bembeyaz, pamuk gibi ipeksi bir bulutun içine giriverdi. Artık aşağıyı göremiyordu.

Bu bulut bir şeyi anımsattı ona... Bembeyaz, yumuşacık bir şeyi... Bu bulut ona Bay Posbıyık'ın bıyıklarını anımsatmıştı, evet. Ama onun bıyıklarından binlerce, milyonlarca kez daha büyüktü. Tistu ormanlardan da daha uçsuz bucaksız bir bıyığın içinde ilerliyordu.

O sırada bir ses duydu, Bay Posbıyık'ın sesine

benziyordu. Ama daha güçlü, daha ağır, daha derin bir sestti. Şöyle diyordu:

“Sonunda geldin işte...”

En sonunda Tistu, masallar uyduran insanların bile sırrına eremediği o görünmez dünyada yitip gitti.

Ama Beybaba, Annecik, Bay Trunadis, Karolus, Amélie, Tistu’yu seven herkes kaygılanacak, deliye dönecek, umutsuzluğa kapılacaktı. Bu olağanüstü olayı açıklayarak onları yatıştırma işi Jimnastik’e düştü. Midilli gerçekten de çok fazla şey biliyordu.

Tistu gözden kaybolduğunda Jimnastik otlamaya koyulmuştu hani. Oysa karnı hiç de aç değildi. İşte Jimnastik öyle otladı, otladı, otladı. İlginçtir ama sanki bir şeyin peşindeydi. Dişleriyle kopardığı otların yerinde sık ve gür düğünçiçekleri açıyordu. İşini bitirdiğinde, gidip dinlendi.

Pırıldayan Ev’in sakinleri o sabah her yerde Tistu’yu ararlarken bahçeye çıktıklarında, çayırların ortasında iki küçük terlik ve altın renkli çiçeklerle yazılmış şu sözlerle karşılaştılar:

TİSTU BİR MELEKTİ!

